Marx

Jenny'ye Adanmış Şiir Albümlerinden

SOL
YAYINLARI

Karl Marx

Jenny'ye Adanmış Şiir Albümlerinden

ŞİİRLER

Sol Yayınları
Ankara 1998

Karl Marx
Jenny'ye Adanmış Şiir Albümlerinden
Sol Yayınları, Ankara 1998

Karl Marx
["Early Literary Experiments"]
(Ekim 1836 - Nisan 1837'de yazıldı)

İngilizce'den çeviri: **Barış Pirhasan**
"Early Literary Experiments"
[From the Albums of Poems Dedicated to Jenny von Westphalen - A Book of Verse Dedicated by Marx to His Father]
K. Marx - F. Engels, *Collected Works*,
Progress Publishers, Moscow 1975,
volume 1, pp. 515-632

SOL
YAYINLARI

SOL YAYINLARI
Sorumlu Yönetmen: Muzaffer İlhan Erdost
Bayındır Sokak 23/6 Yenişehir Ankara
Tel: 433 14 22 Faks: 432 56 86

Ekim 1998

İÇİ

5 Jenny von Westphalen'e Adanmış Şiir Albümlerinden
7 Aşk Kitabı'ndan
7 Jenny'ye Kapanış Soneleri
10 Şarkılar Kitabı'ndan
10 Jenny'ye
11 Jenny'ye
12 Aşk Kitabı'ndan (Bölüm II)
12 Dünyam
14 Duygular
16 Değişim
19 Yaban Şarkılar
22 Babama
22 Yaratılış
24 Şiir
25 Ormandaki Kaynak
26 Büyülü Arp
28 Kız Kaçırma
30 Özlem
31 Siren Şarkısı
36 Bir Darkafalı Şaşıyor
37 Matematik Bilgeliği
38 Suyun Küçük Yaşlı Adamı
39 Ovid'in *Tristia*'sından Birinci Mersiye'nin Serbest Çevirisi
52 Jenny'ye Kapanış Sonesi
53 Delikadın
54 Jenny'ye İki Şarkı
54 Aradım
55 Buldum
56 Çiçek Kralı
58 Yalıyar
59 Uyanış
61 Gece Düşünceleri
62 Lucinda
69 Yazıtlar
69 Hegel Üstüne
72 Belli Bir Kel Kafalı Üstüne
73 Pustkuchen (Başıboş Yıllar)
75 Puf Böreği Aşçısına Kapanış Yazıtı
76 Oulanem Trajedisinden Sahneler
99 Scorpion ve Felix'ten Bazı Bölümler

Jenny von Westphalen'e Adanmış Şiir Albümlerinden

JENNY'YE KAPANIŞ SONELERİ

I

Hepsini, hepsini al Aşkın eğilip
Ayaklarına serdiği bu şarkıların,
Orada, Lir'in tüm seslerini dinleyip,
Ruh özgürce parlak ışınlarında yıkansın.
Ah! Tatlı nağmelerle özletip
Uyaracak güç olsa yankısında Şarkı'nın,
Gururlu yüreğinin yücelikle yönetip
Kurduğu vuruşlar coşkuyla boşansın.
O zaman bakarım ta uzaktan
Utku nasıl sürüklüyormuş seni,
Daha zorlu savaşarak o zaman,
O zaman müziğim yükseklere uçarak,
Değişen şarkımın özgürce çınlar sesi,
Lir'im ağlar tatlı yakınmayla yavaştan.

II

Bana sorsan yeryüzünde ad ve Ün,
Ülkelerde dolaşan, uluslarda,
Yaygın yansımasıyla, tümünün
Sahibi olan titretip avucunda,
Tutamaz yerini ışıl ışıl gözünün,
Yüreğinin, neşeyle ısınınca,
Ya da bir çift gözyaşı ki gönlünün
Kopmuş derinlerinden şarkının coşkusuyla.
Sevinçle son nefesimi verirdim
Lirin derin müzikli iniltisine,
Ölüp giderdi belki bir Usta,
Bir ulaşsam yüce doruk amaca,
Kavuşsam o armağan güzeline –
Sende varsam sevince ve acıya.

III

Ah! Şimdi uçabilir bu sayfalar,
Yanaşabilir sana, titreyerek, bir daha,
Yürek düşkün, bocalar,
Aptalca korkularla, ayrılık acısıyla.
Aldatan düşler gezip tozar
Kimsesiz yollarda, boşu boşuna.
O en Yüce, kazanılmaz, kaçar,
Hiçbir umut kalmayacak yakında.
Uzak illerden dönünce
O canım, arzu dolu eve,
Bir güvey tutacak seni kollarında,
Saracak seni Bir Tanem, gururla.
Ve yürüyecek üstüme, şimşek yalımlarıyla
Düşkünlük ve unutulma.

IV

Bağışla, göze alıp aşağılanmaları
İçini dökmelere yaman arzusu Ruhun,
Sımsıcacık yanmalı ozanın dudakları
Ki dinsin alevleri umutsuzluğunun.
Nasıl dönerim ki kendime karşı
Yitip gitmiş de dilsiz, dışında avuntunun,
Çiğneyip ozanın kendi adını
Nasıl sevmem seni, yüzünü bir kez gördüğüm?
Ruhun yanılsaması yükseğe göz diktirir,
Oysa tüm görkeminle benden yükseklerdesin;
Biricik istediğim şu senin gözyaşların,
Ama şarkılarımla yalnız alıp verdiğin
Senden bağıştır yine: bezenmişlik, incelik;
O halde bırak onlar Boşluğa uçup gitsin!

Ekim 1836'da yazıldı
İlk kez Marx-Engels, *Werke*,
Ergänzungsband, Erster Teil,
Berlin 1968'de yayınlandı.

JENNY'YE

I

Sözcükler – Can emiyor dört bir yandan
  Yalanlar, boş gölgeler hepsi de!
İçerlerimden taşan ruhu
  Akıtmalı mı, ölü ve yorgun sizlere?
Ama insanda yanan odu eşelediler
  Kıskanç Tanrıları Yeryüzünün obur gözlerle;
Ve bağrındaki alevi çiftleştirecek
  Sonsuzca dünyalı garip, seslerle.
Çünkü tutku diklense, tiril tiril, yürekli,
  Ruhun tatlı ışınlarında,
Sarıverir yiğitçe senin dünyalarını,
İndirir de tahtından, çeker aşağılara,
  Aşıp ta alçaklarda bırakır Zefir dansını.
Sonra senin üstünden doğar olgun bir dünya.

JENNY'YE

I

Jenny! Gülerek sorarsın
  Neden şarkılarım "Jenny'ye",
Yalnız senin için yüreğim hızla çarparken
Şarkılarım yalnız senin için ağlarken
Yürekleri yalnızca senden esinlenirken
  Her hece söylerken yalnız senin adını
  Alırken her ses yalnız senden tınılarını
  Soluklarım Tanrıça'dan atmazken adımını.
Çünkü sevgili adın öyle tatlı çınlıyor,
  Bana neler söylüyor onun uyacıkları,
Dopdolu, çeşit çeşit sesler yankılanıyor,
Uzaklarda titreşen Ruhlara gider sanki,
  Altın telli Sitern'in dalgalanan uyumu,
Bilinmeyen, güpgüzel, tılsımlı birşey gibi.

II

İşte! Binlerce cilt doldurabilirim,
  "Jenny" yazarak yalnız her satırına,
Gizleniverir yine düşünceler, duygular,
Sonsuz yapı, mutlak İstenç, dizeler arasına,
Taptatlı dizeler ki yumuşacık özlerler,
  Bütün ışımaları Esîr pırıltısını,
  Kutsal sevinci, korkunç kederin acısını,
  Benim olan tüm Yaşam ve Bilginin tadını.
Yukarlardaki yıldızlarda okuyabilirim,
  Zefir'den yankılanıp geri gelir o bana,
Kuduran dalgaların uğultusundan gelir.
Evet, nakarat gibi yazabilirim onu,
  Görebilsinler diye gelecek yüzyıllara –
AŞK JENNY'DİR, JENNY DE AŞKIN ADI.

Kasım 1836'da yazıldı.
İlk kez *Inostrannaya Literatura*
no 1, 1962'de Rusça olarak yayınlandı.

AŞK KİTABI'NDAN
(BÖLÜM II)

DÜNYAM

Dünyalar, ne özleyişimi dindirir,
Ne Tanrılar kutsal büyüleriyle;
Fırtınalarla göğsümde uyanan
Kendi İstencim hepsinden yüce.

İçtim bütün yıldızların parlak ışınlarını,
Güneşlerden serpilen bütün ışığı içtim,
Yine de acılarım dinmek bilmedi,
Doyumsuz kaldı düşlerim.

O halde! Sonsuz savaşa, didinmeye
Açıklarda bir Gemici gibi,
Tanrısal bilgelikle uzak sislere
Yaklaşamadığım bir hedefe yöneltmek gemiyi.

Ama yıkıntılar, ölü taşlar
Sarıyor bütün yakarmalarımı,
Kırpışan Göksel ışınlar
Sürüklüyor yakarak umutlarımı.

Yok, hiçbir şey yok ödleklerle kuşatılmış
Daracık odalardan başka,
Umutların yolun sonuna varmış,
Düşlerimin sınırı işte orada.

Jenny, sorsana ne demek bütün bunlar,
İçlerinde ne anlam gizli?
Ah! Konuşmak gerçi gereksiz
Başlamak bile boş değil mi?

Bak kendi parlak gözlerine,
Göklerin derinlerinden de derin
Daha arık güneşin ışık yollarından.
O zaman yanıtlayabilirsin.

Yaşarken tut sevinci, inceliği,
Bastır ak eline elini,
Orda kendin yanıt bulacaksın,
Bileceksin uzak, Göksel-ülkemi.

Ah! Dudakların bana bir soluk
Verdiğinde ılık bir sözcükleyin,
Çılgın esrimeyle işte o an
Umarsızca sürüklenmiştim.

Ah! Beynimden vurulmuştum, ruhumdan
Vurulup yanmıştım için için,
Büyücübaşı yıldırımla, tılsımla
Vurunca nasıl çarpılırsa bir Cin.

Ama ses ve puslu kılıf
Sözcükler neden zorlasın ki,
Yakarışın acısı, sen ve Evren
Gibi sonsuz olan şeyleri.

İstemem sessizliği,
Rahatı sevmez Ruhum,
Oluruna bırakmadan,
Didinmek benim yolum.

Başkaları sevinsin
İşler yolunda giderken
Kutlasın kendi kendini
Şükürlerle dua eden.

Kapılmışım sonsuz kavgaya,
Sonsuz coşkuya, düşlere,
Yaşam ile uyuşamam,
Akıp gidemem nehirle.

Gökkatını kavramak,
Dünyayı çekmek kendime,
Sevgiyle, nefretle uğraşmak
Yıldızım pırıl pırıl parlasın diye.

Savaşırım her şeyi kazanmaya:
Tanrıların tüm kutsayışlarını
Tüm bilgiyi derinden kavramaya,
Ta derinden Şarkı'yı ve Sanatı.

Dünyalar yıkabilirim sonsuza dek
Çünkü yaratamam bir dünya,
Çünkü sesimi duymaz onlar,
Büyülü çevrede dilsiz dolandıkça.

Ölü ve dilsiz bakarlar işlerimize,
Yukarıdan alayla bakıp geçerler,
Biz ve yaptıklarımız çürürken –
Aldırmadan yollarına giderler.

Ama onlar gibi olamam ben –
Süpürür onları kabaran sular,
Üstüne saldırmazlar artık hiçbir şeyin,
Görkem ve Gurur içinde huzursuzlar.

Çabucak düşer ve yok olur
Konaklar, kaleler sırayla,
Yeni bir İmparatorluk doğar,
Onlar uçup giderken Boşluğa.

Yıldan yıla yuvarlanır
Hiçten Herşey'e,
Beşikten tabuta yuvarlanır,
Sonsuz Yükseliş, sonsuz Düşme.

Ve ruhlar giderler yollarına
Ta yenip bitinceye kadar,
Ta ki Tanrılarını, Efendilerini,
Büsbütün yok edinceye kadar.

O halde şimdi yürekle,
Kıralım Tanrı–çizgisi çemberi,
Talih topacı döndükçe
Bölüşelim dopdolu Sevinci ve Kederi.

O halde durmadan, dinlenmeden
Herşeyimizi koyalım ortaya,
Eylemsiz, isteksiz değil,
Sessizlik içinde değil, uğursuz, aptalca.

Acının boyunduruğunda çömelip
Kendini dinlemek değil kuluçka gibi,
Ve yasaklamak değil kendimize,
Arzuları, düşleri ve eylemi.

DEĞİŞİM

Gözlerim kararıyor,
Sararıp solmuş tenim,
Başım yuvarlanıyor,
Masal ülkesindeyim.

İstedim var gücümle,
Denizlere açılmak,
Binlerce kayalardan,
Buz gürültüü Irmak.

Asıldım Düşüncenin
Yükselen kanadına,
Aldırmadım kükreyen
Tayfunun göz dağına.

Orda oyalanmadan
Kendimi vurdum yola,
Yaban kartal gözüyle
Sonsuz yolculuklara.

Yürekleri avlayan
Taptatlı sesleriyle
Çalıp durdu Sirenler
Dönüp bakmadım bile.

Tıkadım kulaklarımı
O güzelim seslere,
Gönlüm dikmiş gözünü
Büyük armağanlara.

Yazık, dalgalar hızlandı,
Onlara yoktu dur durak,
Yalayıp geçtiler beni
Kaçıp gözümden çabucak.

Büyü gücü, tılsımlı söz,
Denedim bildiklerimi
Ama gürledi dalgalar
Sonra gözden yitip gitti.

Başım döndü gördüğümden,
Karşı koyamadım Sele,
Yuvarlandım bu cümbüşten
Sisli gecenin içine.

Yeniden doğrulduğumda
Yemiş vermeyen çabadan,
Gücüm gitmiş, bir iz yoktu
Yürekteki pırıltıdan.

Titreyerek, solgun baktım,
Uzun uzun içlerime,
Yürek verici bir şarkı
Yar olmadı kederime.

Yazık uçmuştu şarkılar,
Sanatların en güzeli,
Ne Tanrı bağışlar onu,
Ne Ölümsüzün Keremi.

Bir zamanlar alnı açık
Dimdik duran Kale çökmüş,
Boğulmuş kızıl pırıltısı,
Gönlümün ülkesi bomboş.

İşte o an senin ışık,
En arı ışığı ruhun,
Hora tepti Gökkatları
Çevresinde Yeryüzünün.

Tutuklandım işte o an,
İşte o an aydınlandım,
En sonunda açıklandı:
Neymiş kör çırpınışlarım.

Ruh güçlü, özgür çınladı
Derin kaynaşan göğsümden,
Tanrısal utku içinde
Uçacakmışça sevinçten.

Canım kanatlanıvermiş,
Mutluluktan ve neşeden,
Büyücü gibi onları
Yönettim olduğum yerden.

Bıraktım azgın dalgaları,
Savrulup dökülen seli,
Dövsün yalçın kayaları,
İç pırıltı sönmemeli.

Alnı yazgılı Ruhumun
Uçarken tutamadığı
Şeyi benim yüreğime
Senin bakışların sundu.

Kasım 1836 ile Şubat 1837 arasında yazıldı.
İlk kez Marx-Engels, *Collected Works*,
volume 1, Progress Publishers, Moscow 1975'te yayınlandı.

Yaban Şarkılar

ŞİİRLER

1837 yılında
doğum günü nedeniyle
sonsuz sevginin küçük bir anısı olarak
babama adanmış

K. H. Marx, Berlin

İçindekiler

Şiirler

Babama
Büyülü Arp. Bir Balad
Özlem. Bir Romans
Gece Aşkı. Bir Romans*
Siren Şarkısı. Bir Balad
Suyun Küçük Yaşlı Adamı. Bir Balad

Ovid'in *Tristia*'sından
Birinci Mersiye'nin Serbest Çevirisi
Delikadın. Bir Balad
Çiçek Kralı. Garip Bir Balad
Uyanış
Umutsuz Birinin Yakarışı
Lucinda. Bir Balad
Son Yargı. Bir Şaka
Kendilerine Arpla Eşlik Eden İki Şarkıcı. Bir Balad
Hegel Üstüne Yazıt
Almanlar Üstüne ve Pustkuchen Üstüne Yazıt

Belli Bir Kel Kafalı Üstüne
Armoni
Çılgınlık. Bir Balad
İnsanlık Gururu
Oulanem. Bir Trajedi.
Birinci Perde
Yıldızlara Şarkı
Denizde Bir Gemicinin Şarkısı
Solgun Kız. Bir Balad
Ormandaki Kaynak
Kemancı. Bir Balad*
Üç Küçük Işık
Kız Kaçırma. Bir Balad
Yazıtlar ve Xenia
Aradım
Buldum
Sone
Konuşma. Bir Balad
Yalıyar
Adam ve Davul. Bir Fabl
Akşam Gezintisi
Büyülü Gemi. Bir Romans
Aydaki Adam
Gece Düşünceleri. Bir Dithyrambus
Düş Görüntüleri. Bir Dithyrambus

Ek

Scorpion ve Felix'ten bazı bölümler. Gülmeceli Roman.

* Marx bunları *Yaban Şarkılar* adıyla *Athenäum. Zeitschrift für das gebildete Deutschland*, 23 Ocak 1841'de yayınladı. –*Ed.*

BABAMA

I
YARATILIŞ

Yaratılmamış, yaratan Ruh
  Dolaşır oynak dalgaları,
Dünyalar yükselip Canlar doğar,
  Onun gözü arşınlar sonsuzlukları.
Can vericilik egemen Yüzünde,
Biçimler yoğunlaşır tutuşan büyüsünde.

Boşluklar vurur, Çağlar yuvarlanır,
  Yüzüne karşı derin yakarılarla;
Küreler ses verir, Deniz kabarır,
  Altın Yıldızlar koşar durur telaşla.
Ata-başı kutsayıp işaret verince,
Herşeyler kutsal Işıkla yıkanır.

Kendi algıladığı bağlarla bağlı,
  Sonsuz sessizlik yürür düşüncelice,
Ta ki kutsal Düşünce ilk öğreticilere
  Biçim verinceye dek, Şiir Sözcüklerine.
O zaman uzaktan Gök gürültüsü Lirler
Bilici yaratılışın Yıldönümü gibi gelirler.

Daha yumuşak ışıldar yüzen yıldızlar,
  Dünyalar şimdi dinlenir ana Kayada;
Ey benim Ruhumun imgeleri,
  Yeniden kucaklaşıverin Ruhlarla.
Yükselen göğüsler size yönelince,
Sofuluk ve aşk doğsun içinize.

Yalnız Aşka açın kapılarınızı;
Sonsuzluğun sonsuz tahtına,
Ben nasıl güzelce verdimse size,
Ruhumun şimşeğini fırlattımsa.
Bir tek armoni bulabilir benzerini,
Bir Ruh bağlayabilir bir başka Ruhu yalnızca.

Ruhlarınız içimde yana yana
Yüce anlam Biçimlerini aldı;
Döndünüz yine Yapıcınıza,
Ne de geriye bir imge kaldı,
İnsan bakışındaki Aşk ateşiyle çevrili,
Siz onda eridiniz, o bende eridi.

II
ŞİİR

Yaratana–eş Yalımlar dökülüp
Boşaldılar senin göğsünden bana,
Çarpışıp yükseldiler yücelere,
Koynumda büyüttüm, baktım onlara.
Parladın yükseklerde Rüzgar-türküsü gibi,
Aşktan kanatlar yumuşacık korudu bu ateşi.

Parıltı gördüm, ses duydum,
Kayıp gidiyordu Gökkatları,
Yükseliyor batıyordu,
Batıyor ki çıksın daha yukarı.
Ve içteki kavga dinince en sonunda,
Baktım, Üzüntüyle Sevinç müzik yapmakta.

Yumuşacık biçimlere sokulup
Durur, büyüyle zincirli Ruh;
İmgeler çekip gitmişler benden.
Senin öz Aşkınla tutuşup.
Bir zamanlar Ruhun salıverdiği organları Aşkın,
Yeniden göğsünde parlar Yapıcılarının.

ORMANDAKİ KAYNAK

Ormandaki kaynağın mırıltıyla gümüşten
Sağnaklar püskürttüğü o çiçekli koruda
  Yitirmiştim yolumu; az ötede kibirli
  Defne ağaçları yayılıyordu.

Görüyorlardı onu hızla yuvarlanırken,
Görüyorlardı onu ayaklarına akarken,
  Yanarken tatlı gölgeler içinde
  Birleşebilmek için Havayla ve Denizle.

Ama kurtulunca sert toprağa kölelikten,
Büyük gürültü çarpar taş duvarlarına,
  Başı dönmüş dere döner durur
  Sessizce, gizemli halkalarla.

Yeniden dolaşır çiçekli koruları,
Derin yudumlarla içip Ölümün acısını,
  Tatlı tatlı boyun eğerler
  O zaman uzun defne ağaçları.

BÜYÜLÜ ARP
Bir Balad

Nasıl da garip çınlıyor kulakta,
Ürperen arp, titreşen teller gibi,
  Uyuyan Ozanı uyandırıyor.
"Neden vurur yürek böyle korkulu,
Nedir bu sesler, sanki uyumu
  Yıldızların ve Ruhların ki ağlıyor?"

Kalkıyor, fırlıyor yatağından,
Gölgelere çeviriyor başını
  Ve altın telleri görüyor.
"Gel Ozan, yürü aşağı yukarı
Yüksel havalara, in yerin dibine,
  Tutamazsın bu telleri."

Görüyor büyüdüğünü, dallandığını;
Ruhu derinliklerinde kaygılı,
  Ses havada çoğalıyor.
İzliyor sesi, avlanmış bir kere
Hayalet merdivenlerden yukarı aşağı,
  Buraya, oraya, her yere.

Duruyor. Savrularak açılıyor bir kapı.
İçerlerden bir müzik patlaması
  Onu alıp sürüklüyor.
Bir Lir, altın görkemiyle pırıl pırıl
Gece gündüz şarkılar sesleniyor,
  Ama kimsecikler de yok onu çalan.

Yakalıyor onu arzu gibi, acı gibi,
Göğsü şişiyor, içinde yüreği
  Boşanmış dizginlerinden çarpıyor.
"Lir çalıyor kendi yüreciğimde,
Benim bu – ruhumdan
  Fışkıran Sanat sancıtıyor."

Kendinden geçip asılıyor tellere,
Ses çınlıyor dağ kaynaklarınca yükseklere,
Cehennem gibi gürleyerek dalıyor.
Kan fırlıyor azgın, çoğalıyor şarkısı,
Hiç bu kadar güçlü olmadı özlemin acısı.
Artık dünyayı göremiyor.

KIZ KAÇIRMA
Bir Balad

Şövalye durmuş demir kapıda,
Dışarı bakıyor tatlı, güzel kız.
"Sevgili Şövalye, nasıl gelsem aşağı?"
Her yan karanlık ve ıssız.

"Al, yakala, kurtuluşunun
En tatlı güvencesidir bu.
Kayıp inmek için aşağı
Sıkıca yukarı bağla ucunu."

"Ah Şövalye, hırsız gibi kaçıyorum,
Ah Şövalye, aşk için ne yapmam ki!"
"Biricik aşkım, çaldığın şey senindir,
Kaçacağız dansedip yiten gölgeler gibi!"

"Ah Şövalye, karanlık esniyor altımda,
Duyularım körelmiş, gidemiyorum işte!"
"Demek caydın, yıldın boş korkularla,
Yanmayı göze almışken ben ateşte!"

"Ah Şövalye, Şövalye ateşle oynuyorsun,
Ama senden başkayı görmez gönlümün gözü,
Elveda ey Saraylar, elveda sonsuza dek,
Artık okşamayacak ayacıklarım sizi

"Beni sürükleyene karşı koyabilemem,
Ey benim sevdiklerim, iyi geceler size!"
Artık bocalamayı, oyalanmayı bırakıp
Aşağı inmek için sarılıverdi ipe.

Ama kayıp da yeni varmışken yarı yola,
Korku düşüp içine, bakıp aşağılara,
Kesiliyor kolda güç, açıp avuçlarını,
Düşüyor dipte duran Ölümün kucağına.

"Ah Şövalye, ısıt beni bir daha,
Kollarında mutlu, masum öleyim,
Çekip öpücüklerini içime,
O tatlı hiçliğe kayıvereyim.

Şövalye kucaklıyor titreyen gövdesini,
Bastırıyor göğsüne, bastırıyor sımsıcak,
Birlikte can çekişirken ruhları,
Ölümcül acı onu da yutacak.

"Elveda benim tatlı, biricik Sevdiceğim!"
"Dur beni bekle, ben de geliyorum seninle!"
Sanki sonsuz ateşten bir kıvılcım sıçradı,–
Yokoldular ruhları uçup gitti birlikte.

ÖZLEM
Bir Romans

"Neden inip kalkar göğsün, neden parlar bakışların,
Neden damarların tutuşmuş,
Sanki gece çökmüş de, özlemini Yazgı
Soyup fırtınaya savurmuş?"

"Gözleri göster bana, yüce ebemkuşağında
Çalan çanlar gibi parlayan,
Ki parlaklık nehirleşir, taşar müzik,
Yıldızlar yüzer geçer yanından.

"Düşledim ben bu düşü, zorlu mu zorlu,
Yorulmaz ne kötüye ne hayra,
Başım bomboş, yüreceğim uyuştu,
Mezarım kazılır yakında."

"Ne düşledin burada, ne düşledin orada,
Nedir uzak ülkelere kandıran?
İşte Gelgit yükseliyor, Umut geliyor dört nala,
İşte ateş, Gerçek Aşkın bağlarında."

"Burda gelen yok dört nala, ateş de yok burda,
Ama bak ne pırıldıyor karşıda,
Batıp gitmek canıma minnet,
Kör oldum arzuyla yana yana."

Bakıyor yukarılara, pırıl pırıl parlıyor gözleri,
Titriyor eli ayağı,
Eklemleri şişiyor, ışıldıyor yüreği,
Ruhu bırakıp gidiyor onu.

SİREN ŞARKISI
Bir Balad

Dalga mırıldanarak
Cümbüşüyle rüzgarın
  Havalara sıçrıyor.
Bakıyorsun titreyip salınıyor,
Düştü, yuvarlanıyor,
  Sirenler bölgesi bu.

Büyülemek için asılıyorlar lire
Göksel eğlentilerde,
  Kutsal melodilerle.
Yakını ve uzağı,
Yeryüzünü, uzak yıldızları
  Çekiyorlar yüce şarkılarının içine.

Öyle güçlü ki tılsımı
İnsan geri çevirmez
  Işıltıyla uçan sesi.
Sanki ulu ruhlar hemen
Koyu mavi denizlere
  Çekecekler dinleyeni.

Sanki kabarıp büyüyen
Bir dünya ki dalgalardan
  Akar gururla, gizlice.
Sanki suların dibinde
Tanrılar hep uykudalar
  Koyu mavi deniz içre.

Küçük bir kayık geliyor,
Dalgalar memnun, duyulan
  Bu tatlı, coşkun Aşıktan,
Bakışları içten, özgür
İmge ve melodi,
  Biçim değiştirmiş aşk ve umut sanki.

Lir'i dolaşıyor enginleri.
Uyuyan su perileri
  Şarkı–dolu kulaklarını açıyorlar.
Yankılanıyor dalgalar
Şarkı ve lirin tatlı sesiyle
  Ve havaya sıçrıyorlar.

Ama işte üzgün nakaratları
Sirenlerin, o tatlı sesleriyle
  İnliyorlar ta uzaklarda.
Büyülemek için ozanı,
Tanrılar ses ve güzellikle
  Parlıyorlar baştan aşağı.

"Ey genç, yüksel gökyüzüne, oyna,
  Yönet sana kulak veren denizi;
Peşinden koştuğun şey de yüksekte,
  Göğsün şişmiş kendinden geçer gibi.

"Görkemli su saraylarını
  Şaşırtıyor yalnız şarkın,
Sular çekilirken yine
  Yükselir senin müziğin.

"Canlı dalgalar taşır onu,
  Gönderir ta yükseklere.
Göz parlak, umut dolu,
  Sarılıverir göklere.

"Katıl Ruh–Çemberimize
  Büyüler tutsun yüreğin,
Dansedip şakıyan dalgaları dinle,
  Gerçek Aşk acısıdır dinlediğin.

"Okyanustan çıkmıştı dünyalar,
Ruhlar gelgit kuşağında doğdu.
Evren bomboşken
Yüce Kişilere o beşik oldu.

"Gökler ve yıldız pırıltısı
Göz dikmişken aşağılara,
Altlarından danseden dalgalar,
Dalıp gitmişken mavi dalgalara–

"Titreyen, sarsılan damlacıklar
Dünyaları gururla kucaklarken,
Ruhların canı uyanıp da
Gelgit kuşağından doğrulurken.

"Aramayla Evreni esinleniyor musun?
Yanıp tutuşup da dalgada?
Lir'in tatlı müziğiyle çalkalanıyor musun?
Parlar mısın göklerin ışığınca? –

"O halde gel, gel bize,
Uzat bizlere elini,
Ruha dönecek gövden,
Göreceksin derin, derin Ülkeyi."

Yükseldiler denizden
Saçlar savrularak halayla,
Havalara dayamışlar başları,
Gözlerinden alevler, yalımlarla
Kıvılcımlar sıçrıyor, lirleri
İnce sularda pırıltılı.

Genç boyun eğiyor Sanrılara,
İki gözü iki çeşme,
  Yüreği gümlüyor göğsünde.
Geri dönemiyor,
Aşkın salıncağında tutsak,
  Yitmiş yakıcı arzularla.

Derin düşünceler silkiniyor ruhunda
Savaşıyor egemen olsun diye,
  Yükseklere tırmanıyor, daha yükseklere
Başını dikiyor gururla,
Korkmadan Tanrının imgesine,
  Şu sözleri işitiyor Sirenler:

"Soğuk derinliklerinize,
Ne Yücelikler sığar,
  Ne de Tanrı yanar ölümsüzce
Aldatmacaymış pırıltınız,
Bana aldırdığınız da yok,
  Alay bütün şarkılarınız.

"Yoksunsunuz göğsün sıcaklığından,
Yüreğin can verici çarpışından,
  Uçuşundan ruhun özgürce yükseğe.
Gönlümde egemendir Tanrılar,
Dinlerim hepsinin sözlerini,
  İhaneti düşünmem bile.

"Ele geçiremezsiniz beni,
Aşkımı, nefretimi,
  Özlemlerimin ışımasını.
Şimşek okları gibi vurur,
Akan melodilerle
  O tatlı güç yükseklere kaldırır."

Batıyor bütün Sirenler
Parlayan öfkesi önünde
    Ağlayan ışık kaynakları.
İzlemek istiyorlar onu,
Ama ah, çetin Deniz
    Yutup siliyor onları.

BİR DARKAFALI ŞAŞIYOR

"Anlamıyorum nasıl tartışıyorlar kendi kendileriyle böyle.
Senden çalmasınlar, sevgili efendim, ceketini ilikleyiver de."

MATEMATİK BİLGELİĞİ

I

Herşeyi özetleyip indirgedik imlere,
Kesin matematik imlerle artık Uslamlama.
Tanrı bir noktaysa eğer, silindir sayılamaz,
İnsan — üstü otururken, kafa üstü duramaz.

II

a Sevilense eğer ve *b* de Seven,
Öç tutarım gömleğimin on keresiylen
Ki *a* ile *b* toplandığında
Sevişen bir Çift çıkar ortaya.

III

Ölç çizgilerle Dünyanın dört yanını,
Yine de boşaltamazsın onun Canını.
a'yla *b*'yle kavgalar yatışsaydı eğer,
Ne işe yarardı Mahkemeler.

SUYUN KÜÇÜK YAŞLI ADAMI
Bir Balad

1

Sular perili seslerle vurup durur,
Dalgalar döner fırıl fırıl.
Sanki hiç acı duymazlar,
Kırılırken ve düşerken,
Yürek soğuk, baş soğuk,
Vurur, durmadan vurur.

2

Ama suların kudurduğu derinlerde
Yaşlılıktan apak, oturur bir cüce.
Danseder ortalarda Ay çıkınca,
Küçük yıldız bulutçuktan sıyrılınca.
Periler gibi hoplayarak, zıplayarak, uğraşır,
Dereciği içip de kurutmaya.

3

Dalgalar öldürür onu, her biri,
Kemirir yaşlı iskeletini,
Onları görünce böyle oynarken
Buz kesiyor kol-kanadı, iliği;
Yüz buruşmuş hüzün ve sıkıntıyla
Kesilinceye dek Ay dansı gün ışığıyla.

4

Sular perili seslerle vurup durur,
Dalgalar döner fırıl fırıl.
Sanki hiç acı duymazlar,
Kırılır ve düşerken.
Yürek soğuk, baş soğuk,
Vurur, durmadan vurur.

OVİD'İN *TRİSTİA*'SINDAN
BİRİNCİ MERSİYE'NİN
SERBEST ÇEVİRİSİ

1

Git, küçük kitap, uzaklaş burdan,
  Git otur utkunun sevinçli tahtına.
Ben kalmalıyım, seninle gelemem,
  Vuruldum Jüpiter'in yıldırımıyla.

2

Git, kötü giysilerle, yoksul!
  Efendinin yas giysileriyle,
Sürgündekine bunlar yaraşır,
  Bu zorlu zamanın gereği böyle.

3

Parlamasın yüzünde erguvan peçe,
  Menekşenin kanınca görünmek için.
Boş umutlar ve bekleyişler
  Bürünemez onurlu pırıltısını sevincin.

4

Utançlı bir sessizlikle gizle adını,
  Sakın sedir kokuları dalgalanmasın,
Çarpık çurpuk değneğinin karalığını,
  Gümüş topuz pırıltısı gölgelemesin.

5

Böyle seçkin ve parlak bezenmeler,
  Talihin kutsadığı işlere göre.
Yalnızca üzüntümün kara gecesi
  Ve acılarım yalnız eş olur size.

6

Pasaklı ve çirkin çık orta yere,
Saçları taranmamış, lime lime çık,
Bir kalıp sünger taşıyla ovunup da
Parlamadan güpgüzel ve yumuşacık.

7

Onu ben boyadım da ondandır,
Solgun yüzün daha da kararmışsa,
Ah, nasıl yaşlarım hızla boşanıp
Yağmıştı sımsıcak senin üstüne.

8

Git, kitapçık, selamla o yerleri,
Selamla o canım, kutlu yeri.
Büyülü söz, kuruntu kanatlarla
Bir filo düş götürür oraya beni.

9

Eğer seni gören biri, sonunda
Belleğinde bir şeyler kıpırdanıp,
Soru yağmuruyla seni bunaltırsa:
Kim gönderdi, Efendin kimdir acep;

10

Yaşadığımı söyle onlara,
Ve yakında kurtuluş umduğumu,
Ve çarpagelmişse yüreğim,
Acınmaktır, armağan değil bu.

11

Başka soru soracak olurlarsa
Dikkat et ağzından çıkan her bir söze.
Düşüncesiz boşboğazlıktan kaçın,
Tetikte ol hem sözce, hem de sesçe.

12

Suçlu olduğumu başına kakıp,
Bağıracak azarlayacaklar seni,
Suç ortağım sayacaklar,
Utançla eğeceksin gözlerini.

13

Aşağılamaları, suçlamaları
Dinle, ama sakın açma ağzını.
İki yanlış bir doğru etmez,
Ateşle söndüremezsin yangını.

14

Ama göreceksin, kimi de
İç çekecek seninle, derin derin.
Akan sıcak yaşlar perdeleyecek
Gözlerdeki ışığını özlemin.

15

Sonra sevecen sözcükler fışkırıp
Boşanacak çalkanan göğüslerden.
"Biraz yumaşatılabilse Sezar,
Şu ceza azaltılabilse..."

16

Sıcak bir ilgiyle kim derse ki,
"Yüce Tanrı acısın sana,"
Borçlulukla, sevgiyle yakarırım,
"Yıldırım değmez inşallah ona!"

17

Yerine gelsin bütün dilekleri!
Ah, Tanrıların ellerinde tuttuğu
Şu koltukta, işte şurda öleyim.
Yitirsin sıcaklığını Sezar'ın şimşeği!

18

Böylece selamımı iletince,
Eleştirebilirler beni
Ruhum uçmayı unutmuş diye
Unutmuş biçim inceliklerini.

19

Ama bir durup düşünsün eleştiren,
İşin ne zaman yapıldığını,
Tehlike geçmiş demektir korkma
Sağduyuyla yargılıyorsa seni.

20

Çünkü şiirin büyülü bütünlüğü,
Sevinçle kaynayan yürekten yürür,
Ama, ah, kara ağıtlardan bir örtü
Örter yüzü, esinleri öldürür.

21

Ve sonra lirikler şarkıcının acılı,
Korkulu sürgününü ağlaşırlar.
Sağalmaz başının üstünde döner
Fırtına, deniz ve rüzgar.

22

Eşsiz şarkılar dinlemek istersen,
Korku sarmamalı buz parmaklarıyla,
Yalnız ve yabancı, burda, ağlarım,
Bak ölüm kılıcı ışıldar şurda!

23

Şimdiye dek yaptıklarımı
Sevdi hakbilir eleştirmenler,
Bunu da okurlarken, bilirim,
Elemli halimi düşünecekler.

24

Maeonides'i al söz gelimi, (Homer)
Düşkün kıl onu da benim gibi,
Büyülü gücü uçar gider,
Tehlike perdeler gözlerini.

25

Git, kitapçık, yürü de git yoluna,
Kulak asma kötü ünün sesine.
Alaycı kişiler kovarsa seni
Yıkılıp gitme utançlar içine.

26

Beni Talih'in yumuşak dalgaları
Sevgiyle taşımadı ki,
Övgü ve ödül aramaz ruhum,
Karşılıksız söyledim türküleri.

27

Arzuyla dolu olduğum günler
Esin kaynaklanırdı içlerimde,
Zincirliydim üne susamışlığa,
Yükselme yarışına yeryüzünde.

28

Ama Lir'in sesi değişmediyse
Ve arzu harlı yanıyorsa hâlâ,
Ne ister ki bundan başka yüreğim,
Türküler düşürdü beni bu hale.

29

Git – yasak değil, benim yerime
Gör Roma'nın olanca görkemini,
Ah, ben bir gidebilseydim asıl,
Tanrılardan biri tutsa elimi.

30

Sanma ki Roma'da tanınmadan
Yürüyüp geçebileceksin,
Halka önemsiz ve yabancı
Gelebilecek ayak sesin.

31

Evet yok adın ve tanıkların,
Ama rengin ele verecek seni.
Herkes anlayacak kim olduğunu,
İstediğin kadar yadsı beni.

32

Kapılarda kayıver ve dikkat et
Türkülerim incitmesinler seni.
Artık aşkın övgüsünü şakıyıp
Sevindiremez esrik yürekleri.

33

Seni hoyratça tersleyen olursa,
Benim emeklerimden doğdun diye,
Sert bir sesle, masumluğu değiştin
Derlerse tehlikeli şehvetle –

34

De ki ona, "Bak adıma bir kere.
Tatlı aşkı öğretmiyorum artık.
Heyhat, Tanrılar gelip bir araya
Yargıladılar, sert yargıçlara düştük."

35

Gururla Gökkatlarına yükselmiş
O saraya tırmanmaya çalışma,
Sütunların yücelere çıktığı
Sezar'ın oralara adım atma.

36

O Tanrısal, yunmuş yıkanmış yerler,
Sahibine ve Efendine yasak,
İnsanı vurur burçtan savrulan şimşek,
Yüce Yargı çarptı beni yere.

37

Gerçi yüce, yumuşak, bağışlayan
Tanrılar dolaşır o saraylarda,
İlkbahar da yaban fırtınalarla
Boy gösterir, büzülürüz korkuyla.

38

Yalnız Zefir üfürse bile, heyhat,
Onun sesiyle titrer martı,
Kuruturken öpücüklerle
Şahinin açtığı yaraları.

39

Kurdun pençesinden kurtulmuş
Ürkek kuzu nasıl güven duyar ki,
Alçak duvarlı ağılın içinde
Yumulup, büzülüp, sokulmadıkça.

40

Eğer Phaethon yaşasaydı bugün,
Uçmazdı Eter'in kemerlerine,
İmrenilesi dört atlı arabayı
Sürmezdi böyle alabildiğine.

41

Korkuyorum, evet, Jüpiter'in silahlarından,
Onun ateş denizinden kaçıyorum,
Göklerin her gürleyişinde,
Mızrak bana yöneldi diye.

42

Capharea sahiline ulaşan
Argos filosundan tek gemici bile,
Yelkenleri çevirip karşılaşmak istemez
Yeniden Euboea'nın can alıcı seliyle.

43

Fırtınadan tokadı yemiş gemim,
Göze almaz gitmeyi o bölgeye,
Bambaşka bir yol çizmiş de kendine,
Yönelmiş başka, uzak bir ülkeye.

44

O halde, kitabım, bilge ol, akıllı uslu ol,
Dikkat et gidişine, yaptıklarına,
Büyük Ün peşinden koşman gereksiz,
Sıradan halk kulak verirken sana.

45

Icarus kalkışmıştı yükseklerden uçmaya,
Küstahlıkla germişti kanatlarını.
Çevik okyanus dalgalarındadır
Ölümsüzleşmeye yazgılı adı.

46

Küreklere mi asılmalı var güçle,
Yoksa yel mi şişirsin yelkenleri –
Ertele bunu bir başka saate –
Zaman ve yer çözer bilmeceleri.

47

Ve sonunda yüzü aydınlanınca,
İyilik ışıldayınca yüzünde,
Geçmişte kalınca bütün öfkesi
Yatışmış, iz bırakmadan yok olunca;

48

Sen hâlâ öyle yılgın ayaktasın,
Korkudan atmamış bir adım bile,
Dostlukla sunuluyor sana söz ve el,
Git o zaman — artık bitmiştir gece.

49

Yazgı saati yumuşak vurur artık,
Sevin şimdi Efendinin tersine,
Yaranın acıları sağalıyor,
Bağış konuşuyor tatlı sesiyle.

50

Kızgınlıkla yarayı açan yalnız
Azaltabilir onun sancısını,
Telephus'u vurmuştu Aşil,
Yine kendi dindirdi acısını.

51

Aman dikkat et ağu saçma,
Çalışırken işleri düzeltmeye,
Hep umut, parlak ve canlı esin,
Yılgı seni itebilir geceye.

52

Dikkat et de sessizce dinlenirken
Azgın tayfun gibi kalkmasın öfke,
Akılsız işlerle daha yıkımlar
Yaratıp da yığıverme üstüme.

53

Ama Musa'ların tapınağında
Mutlu bir törenle karşılanırsan,
Pırıl pırıl parla artık o evde
Buluşurken Edebiyat ile Şan.

54

Ve orada kuşkusuz göreceksin
Dizilmiş duran kardeşlerini,
Coşkuyla, gün bitiminden sonra
Yaratmıştım onların her birini.

55

Hepsi gururla taşır adlarını,
Utkularının bilinciyle:
Yanar alınlarında umut gibi,
Yanar şiirin sevinciyle.

56

Yalnız üçü çekilmiş bir köşeye,
Çevrilmiş dört bir yandan karanlıkla,
Kurumlanır "Aşk Sanatı"yla (*ars amandi*) zengin,
Zevk fıkırdar her birinin bağrında.

57

Kaç onlardan, ya da bekle yürekle
Kargış ve yıkıntı ordusunu,
Oedipus'un düşüşünü anımsa,
Telegonus'un korkunç suçunu.

58

Ateş ve alevle korkunç ölümden
Kurtulmuş türküler anlatacaklar
Sana "Değişim" (*Metamorphosis*) öykülerini
Ve Ruhların–yönettiği dünyaları.

59

Şimdi anlat, Alınyazımı yenen
Değişmelerin öyküsünü,
Nasıl garip bir şeye dönüşüp
Biçim yeniden kurdu örgüsünü.

60

Başarının kızıl dudaklarından
Sıcaklık emerken her şey başkaydı,
Ölümsüzlerin anlaştıkları yerde,
Şimdi akar derin keder yaşları.

61

Başka ne istediğimi sorarsan,
Bu, yüzünde açık seçik yazılı,
Bu arada ince, güzel Horae
Hızla öne sürüyor dalgaları.

62

Hem seninle göndermeye kalkışsam
Bütün göğsümde kaynayanları,
Ah, bitip tükenmek bilmez ki,
Bu yük eğer, çökertir taşıyanı.

63

Yol uzun. Yitecek zaman kalmadı
Ey kitap. Paylaşmalıyım İskitlilerle
Ülkelerin en uzağını,
Duruyor, yabancılaşmış bütün ülkelere.

JENNY'YE KAPANIŞ SONESİ

Bir şey daha diyeyim, Çocuk, sana:
Bir ayrılık şiiri, şarkılarımın sonu;
Son gümüş dalgalar çarpıp kabaran,
Müziğini Jenny'min soluklarına borçlu.
Uçurumdan aşar gibi çevik ve devleşerek
Koşar yaşamın tez ayaklı saatleri, koşar,
Çağlayanlar içinden, ormanlıklardan,
Son yetkinlik doruğuna sende varana kadar.

Cesaretle bürünmüş ateşten giysilere,
Gururla kalkmış yürek, değişmiş ışıkla,
Egemendir o şimdi, kurtulmuş bağlarından,
Alanlarda yürürüm sapsağlam adımlarla,
Parlak bakışlarında parçalarım acıyı,
Düşler şimşekçe uçarken Yaşamak Ağacına.

DELİKADIN
Bir Balad

Ayışığında dansediyor bir kadın,
Pırıldıyor gecenin ta içine,
Giysiler savrulup göz yalım yalım,
Elmaslar çakılmış yalçın kaya–yüzüne.

"Gel buraya Ey mavi deniz,
Usulca öpeyim seni,
Söğüt bir taç ör bana,
Bir fistan camgöbeği!

"Altınlar getiriyorum, kırmızı yakutlar,
İçinde yüreğimin çarpar kanı,
Sevgilinin sıcak göğsündeydiler,
Onu okyanusun suları aldı.

"Size söyleyeceğim şarkılarımı,
Sıçrasın rüzgarla dalga,
Yükseleceğim raksın hızıyla,
Ağlasın rüzgarla dalga!"

Elinde sımsıkı bir söğüt dalı,
Bağlanmış camgöbeği bir kuşakla,
Garip garip süzüyor onu,
İtekleyiveriyor usulca.

"Ver bana kanatlarını
Yankımaya denizin derinlerine:
Anne bilemedin mi nasıl
Yumuşacık sardım oğlunu çelenklerle?"

Gidip oraya buraya her gece,
Süsledi kıyıdaki bütün söğütleri,
Gururla dansetti sereserpe,
Bitinceye dek büyülü görevi.

JENNY'YE İKİ ŞARKI

ARADIM
Bir Şarkı

Kalktım, bütün bağlarımı kopardım;
"Nereye böyle?" "Kendime bir dünya ararım!"
"Bereketli, neşeli çayırlar yok mu burda,
Altta – denizler, kırpışan yıldızlar yukarıda?"

"Ah aptal, ben aramam öyle kestirmeleri,
Hemen varmam kıyıya, seslendirmem Eter'i.
Acılı ayakları sessizce bağlar onlar,
Bir zincir oluverir onların aşk sözleri.

"O dünya benim kendi içimden yükselmeli,
Sonra kendisi gelip göğsüme eğilmeli,
Ta canımın kanından fışkırmalı kaynağı,
Ruhumun soluğundan — çın çın öten kubbesi."

Gidebildiğim kadar uzakları dolaştım,
Geri döndüm, dünyalar yüklüydü elim kolum.
Yıldızlar ile güneş orada oynaştılar,
Sonra bir şimşek çaktı, hepsi batıp gittiler.

BULDUM
Bir Şarkı

Neden raksedip durur, döner durur çalılar,
Topuklara dolanır Mayıs sarmaşıkları,
Neden, neden kabarır Gökkatları yüceye,
Ovalar özler durur bulutlu dorukları?

Ovalarda uçuşsam kendi kanatlarımla,
Gökler içinden dönüp kayalıklardan yankır,
Eşleşebilir mi ki, göz, yıldız ışığıyla,
Ne zaman bakıversem gözlerim bulutlanır.

Yuvarlanın, yaşamın dalgaları, uzağa,
Kabarın, parçalayın yoldaki köprüleri,
Esinlesin sizleri o ruhun olmadığı,
Boşluktan geldiğiniz altın özgürlük günleri.

Ama yine bakışım acımasızca gelip
Kurcalar, tutuşturur kutsal unutmuşluğu.
Dünyaları nerede arayabilirdi ki?
Sende, o yepyeni bir dünyanın içine büyüdü.

ÇİÇEK KRALI
Garip Bir Balad

1

"Sen güneş ışığındaki Cüce,
Sen mi olacaksın Çiçek Kralı?
O cesaret varsa sende,
Boyasın bizi kanının kızıl boyası"

2

"Parlak çiçekler, solgun çiçekler,
İçtiniz kanımı, içtiniz kana kana.
Verin krallığını hemen!
Dinleneyim çanaklarınızda, çanaklarınızda!"

3

"Kanın tatlıydı Küçük Adam, şimdi
Göster derinlerdeki küçük kalbini.
Güneşte pırıldamalı yürek,
Kralımız olmak istiyorsun o ki."

4

"Kalbim, kalbim vurur yüksek ve soylu,
Alımla parlar gözümün önünde,
Nasıl şenlendiririm gözlerimi
Yüreciğimi verirsem sizlere."

5

"Gelip konacağız cüce
Hepimiz göğüs kafesine.
Bırak yüreğin güneşte parlasın,
Çiçek Kralı olacaksın!"

6

Durup bir düşündü Cüce,
Sonra kızıl-gülce yırttı göğsünü,
"Verin asamı, verin tacımı,
Alın ah, alın küçük derin yüreğimi!"

7

Sen güneş ışığındaki Cüce,
Olamazsın Çiçek Kralı.
Artık fışkıramaz gül-kırmızı kanın,
Küçük derin yüreğin bizim için parlamalı.

8

Cüce oyuyor gözlerini,
Derin bir çukur kazıyor kendine,
Kazıp kendi mezarını, yatıyor
Gömülü, gömülü yerin dibine.

YALIYAR

Mermer direk kule gibi yükselir,
  Tırmalar gökyüzünü sivri doruk,
Uçurumun dibinde sürüklenir,
  Yaşamın çürüklüğü, kokuşmuşluk.
Çetindir yukarı tırmanan kaya
Demir pençelerle mıhlı toprağa.

Saçıp çevresine akkor ışınlar
  Çılgın ve hummalı beyninden,
Okyanus çığını geri yuvarlar,
  Delice, hep yeniden, hep yeniden.
Gri güz saçlarını savurur yorgun yosunlar
Gülüşen kayaların altlarından kan sızar.

Gelir yarıgece, çılgınca kükreyen
  Seslerle mermer döl yatağından,
Sanki bin yılın yaşamı eriyen,
  Sanki anımsayış, yargı uluyan.
Bir yolcu kalkışsa kulak vermeye
Taş kesilir, uçup vurur denize.

UYANIŞ

I

Işıyan gözlerin aralanınca
Kendinden geçmiş ve titreyerek,
Mırıldanan yaylı sazlar örneği
Anaç ve mahmur,
Lirle içiçe;
En kutsal gecenin
Yarıp peçesini
O zaman yukarlardan
Sonsuz yıldızlar
Pırıldarlar bakıp sevgiyle.

II

Sarsılarak gömülürsün
Kabaran göğsünle;
Altında üstünde
Sonu gelmeyen
Bitimsiz dünyalar,
Erişilmez, engin
Yüzerler cümbüş zincirinde
Huzursuz boşluğun;
Bir atom,
Düşer durursun Evrende.

III

Uyanışın
Sonsuz bir yükseliştir,
Yükselişin
Sonu gelmez bir düşüş.

IV

Çarpınca ruhunun
Dalgalanan yalımı
Kendi derinliklerine,
Göğsüne gerisin geri,
Özgürce çıkar ortaya
Ruhun gizemi,
Canlar kaldırmış onu,
Tatlı sesi, büyülü
Tınılardan doğmuş,
Ruhun şeytancıl
Uçurumundan yükselerek.

V

Batışın sonsuz
Bir yükseliştir,
Sonsuz yükseliş
Titreyen dudaklarla gelir –
Eterle kıpkızıl
Yalınyalım, uçsuz bucaksız
Öpücüğü Tanrıbaşının.

GECE DÜŞÜNCELERİ

İşte karşıda bulut süzülüp alçalıyor,
Yanında yöresinde kükrer kartal-kanatları.
Kıvılcımlar yağdırarak fırtınaya koşuyor,
Gün ülkesinden taşır gece düşünceleri.

Düşünce alevlenir, gözler kamaştırıcı,
Esir kemerlerini döver binbir kargışla,
Kan fışkırır gözlerden, inanılmaz bir yılgı,
Dalgalar Gökkatının sıçrar kirişlerine.

Sessiz Esir, inanılmazca–durgun,
Kızgın demirlerle dağlar yamacı,
Kollar kavuşur. Ur–karanlık döl yatağında,
Bulut saldırır. Uluyarak ülkeye yıkımları.

LUCINDA
Bir Balad

Yaşam eş olmuş neşeye
Sanki raksın uyağmda,
Adaklarmış dansedenler
Eğlence tapınağında.

Gül yanaklar pençe pençe,
Yürekte kan vurur hızla,
Özleyişleri arzunun,
Ruhu çeker gökkatına.

Yürekler bir, öpücükten
Bir halkayla çevrilmişler,
Gitmiş rütbe, görüş farkı,
Aşka hep boyun eğmişler.

Ama boş düşlerdir yalnız
Kavrar sıcak yürekleri,
Uçup bu tozdan, çamurdan,
Tutmaya tülden gökleri.

Tanrılar göz yummaz, insan
Körse kendi boşluğuna,
Mutluca, sanırsa döner
Gökler Dünya kafasıyla.

Saflardan solgun bir konuk,
Belde hançer, kılıç yürür,
Kıskançlık yakar göğsünü,
Yakar yüreğini gurur.

Şimdi gelinlikler giyen,
Eskiden aşkı, canıydı,
Buydu ona söz veren kız,
Yüreğini sunan buydu.

Kıza güvendi de gitti
Hak yolunda savaşmaya,
Tanrılar verdi muradın;
İş ve onur günleriydi.

Döndü şan şeref içinde
Sessiz, durgun kasabaya,
Mücevherinin yandığı,
Arzu, sevinç çağrılıya.

İşte kentin duvarları,
Delice çarpar yüreği,
Az sonra düş gerçek olup,
Kazanacak o her şeyi.

O gönül verdiği evin,
Atılıyor eşiğine,
Lambalarla pırıl pırıl,
Ve konuklar gide gele.

Ama kapıcı tetikte,
Kesiveriyor yolunu.
"Dama mı tırmanacaksın?
Yabancı, nereye böyle?"

"Güzel Lucinda'ya elbet!"
Kapıcı o zaman şaşkın:
"Onu bulmak çok kolay,
Çünkü Lucinda'dır gelin!"

Sallanır vurgun yabancı,
O yapılı gövdesiyle,
Sendeler kapıya doğru
Bakar donuk gözleriyle.

"Konuğu olmaksa arzun
Bu neşeli, parlak yerin,
En güzel giysilerini giy!"
Kaba sesi kapıcının.

Gurur ve acıyla dönüp
Yürüdü o bildik yoldan.
Öfkeli, hüzünlü yürek,
Kin fışkırır gözlerinden.

Savrulan tayfun rüzgarı
Gibi uçup döndü eve,
Kapılar parçalanacak,
İtmelerle, tekmelerle.

Hizmetçiden kaptı mumu,
Görülmesin titrediği,
Soğuk ter parlar yüzünde
Sessiz bir yas içindeydi.

Omuzlarına görülmemiş
Güzellikte mor pelerin,
Altın tokalar takınıp,
Çözdü savurdu saçların.

Taptığının şanı için
Kullandığı altın kakma
Kılıcı yumup yürüdü
Bağrındaki tapınağa.

Rüzgarın kanatlarında uçtu
Şölene gerisin geri,
Ölümcül ışık gözünde,
Yürek koparmış dizgini.

Adımları titreyerek
Boyluyor parlak salonu,
Parce'ler kurbanı seçmiş,
Kargışlamaktalar onu.

Yaklaşıyor üzgün, çökkün,
Sırtta pelerin, gururlu,
Konuklar korkup sinmişler,
Dehşet saçar bakışları.

Ruh gibi yalnız yürüyor
Sanki hıncahınç salonda,
Köpürür dolu kaseler,
Eşler süzülürler hâlâ.

Saflarda dansedenlerin
Lucinda'ydı en güzeli,
İpince köpük tüllerde
O şehvetli göğüsleri.

Herkes sessiz özlemlerin
Tutulmuş yaman gücüne,
Bekleyişle döner gözler,
Süzülen güzelliğine.

Ve gözleri, istek dolu,
Gölgesiz ışıkla yanar.
Renk renk dansların içinde
Gövde tiril tiril yanar.

Tam sekip geçerken ordan,
Adam geri çekilmedi
Puslandı yanan bakışlar,
Gül yanaklar soluverdi.

Kalabalık arasına
Kaçmak ister yabancıdan,
Ama alaycı bir ıslık,
Bir Tanrıydı onu tutan.

Baştan aşağı süzüyor,
Uğursuz, kara bakışla;
Dansedenler taş kesilmiş,
Şaşkın göz kaş ediyorlar.

Ama sanki Tanrı kesmiş
Lucinda'nın soluğunu,
Yapıştı hizmetçisine
Korkuyla, bitkindi ruhu.

"Ya! Demek beni bıraktın,
Bana vermişken kendini,
Sen, Lucinda, sen bir hain,
Sen başkasının gelini!"

Böyle deyince yürüdü
Tüm kalabalık üstüne,
Ama silkinip bağırdı
O, gök gürlemişçesine.

"Sakın kimse karışmasın!"
Niyeti gözünden belli,
Ordakiler sinmiş, dinler,
Dinler acının sesini.

"Korkmayın incitmem onu,
O incinmeyecek bu gece.
İzlesin sahnelediğim
Oyunu, onun keyfince.

"Son verilmesin danslara,
Cümbüşünüzü sürdürün,
Yakın kavuşman aşkına,
Benden kurtulman çok yakın.

"Ben de evlilik bağını
Kutlayacağım bu gece,
Ama bir başka yol buldum–
Gece ve Hançer eş bana.

"Bırak gözlerinden emeyim,
Şehvetli arzu, pırıltı,
Ah! Gördüm bakışlarını,
Sen de gör akan kanımı."

Hızla girip çıktı, elde
Çoktandır tuttuğu hançer,
Koptu bütün can telleri,
Karanlığa döndü gözler.

Gürültüyle düştü yere,
Kaslar ikiye bölündü,
Ölüm sarmış kol kanadın,
Tanrı uyandırmaz onu.

Tek söz etmeden hançeri
Kaptı kız titreyerekten.
Demirle deliyor teni,
Mor kanını saçaraktan.

Birden çevik hizmetçisi,
Sarsılmış bu kan gölünden,
Ölümcül hançeri kapıp
Çekti çeliği elinden.

Sonra acıyla Lucinda
Cesede kapandı, yaslı,
Yüreğinden kanın içip,
Kendi yüreğine kattı.

İnce gövdeyi kaplayan
Ak dantelin kıvrımları,
Yayılan ve fıkırdayan
Kanla kızıla boyandı.

İnildedi, sarmaş dolaş
Olup, cansız uzananla,
Yaşardı o, özleyen ruh
Can üfleseydi çamura.

Sonra kalktı kanlı, solgun,
Üstünden sevdalısının.
Kalabalık uğulduyor,
Geriliyor, korkmuş, yılgın.

Kendi sonunu getirmiş
Bir Tanrıça doğruluyor,
Bakışları sert ve kuru,
Kocasına saplanıyor.

Bir gülüş, buzdan, alaycı,
Oynar solgun dudaklarda,
Çılgınlığın habercisi
Dövünüp ağlamalar da.

Kırılmış cümbüşün şavkı,
Kaçmış dansçıların hepsi,
Tınlayan ziller de susmuş,
Artık salon ıssız, bomboş.

YAZITLAR

I

Alman kamuoyu, koltuğunda
Gözler geleni, dilsizliği, alıklığıyla.
Aşağı yukarı fırtına uğuldar,
Gök bulutlanır, karanlık, karamsar.
Tıslar şimşek, yılan gibi kıvrılır yiter,
El değmedik kalır yine duygular.
Ama açınca güneş sevinçle,
Rüzgar iç çekip fırtına dinince,
Kıpırdanır, sonunda başlar gürültüye,
Bir kitap yazar: *Fırtına Geçti* diye;
İlginç düşler merakına kapılır,
Her şeyi incelemeye koyulur;
İnanır Göklerin çok yanıldığına,
Böyle şakalar yapmakla, parlak da olsa,
Evreni düzenlice incelemek gerek;
Önce baş sonra ayaklar silinecek;
Tam bir bebek gibi devam eder,
Ölüp gitmiş nesneleri eşelemeye;
Doğru açıdan bakmak ister Şimdiki Zamana,
Varsın Gök ve Yer gitsin kendi yoluna;
Onlar eski çizgilerini izlediler,
Ve dalgalar sessizce kayalık kıyıyı döver.

II
HEGEL ÜSTÜNE

1

Şeylerin en yükseğini, hem de Derinliklerini bulduğumdan beri,
Bir Tanrı kadar hoyrat, karanlığı pelerin etmiş Tanrı gibi.
Uzun zaman aradım, yol aldım Düşüncenin derin dalgalı okyanusunda
Orada buldum Kelamı, şimdi sıkıca tutunuyorum ona.

2

Öğretiyorum şeytansı bir karmaşaya bulanmış sözcükleri,
Böylece ne düşünmek isterse düşünür herkes;
Hiç olmazsa katı kurallarla bağlanmaz eli kolu.
Su nasıl fıkırdarsa kaynaktan, dökülürse yardan,
Öyledir o Sevilen'in Şairce yarattığı sözler, düşünceler;
O anlar düşündüğünü, yaratır istediğini özgürce.
Böylece herkes özgürce emer cömert bengisuyunu bilgeliğin,
İşte öğrendiniz her şeyi, öyle ya size bir sürü hiçbir şey söyledim!

3

Kant'la Fichte yükselirler mavi göklere
Uzak bir ülke aramaya,
Ama ben uğraşırım –sokakta bulduğum–
Sağlam ve doğru olanı yakalamaya.

4

Biz yazıtçıları bağışlayın
Kurnaz oyunlarla şarkılar söylediğimiz için.
Hepimiz büsbütün gömülmüşüz Hegel'e,
Ama onun Estetiğiyle daha – arınmalıyız.

III

Almanlar bir keresinde gerçekten köklerini sarstılar,
Halkın Utkusu deyip kozlarını açtılar.
  Ve her şey geçip sona erince,
  Herkesler, her köşede
Okudu: "Güpgüzel şeyler hazırlandı sizlere –
Herkese üç ayak var iki yerine!"
  Bu pek sarstı onları, bunun üzerine
  Aldı hepsini derin bir yerinme.
"Birdenbire çok şey oldu, bu açık,
Biraz toparlanmamız gerekir artık.
  Gerisini de basıp bağlamak en iyisi,
  Güç değil, bulunur müşterisi."

IV

Geceleyin söküp koparın yıldızları,
Ya çok soluktur, ya aşırıdır parlaklıkları.
  Güneş ışınları ya gözü dağlar
  Ya da çok çok uzaklarda parlar.

V

Daha insancıl şeylerle uğraşmayan
Schiller'den haklı olarak yakınabilir insan.
  Donatılmış yüceltici bir beyinle,
  İlgilenmemiş günlük işlerle.
Yıldırımla, Şimşekle bol bol uğraşmış,
Ama sıradan ilişkileri bir yana bırakmış.

VI

Ama Goethe'nin beğenisi pek inceydi,
Kötü bir şey yerine Venüs'ü görmeyi yeğlerdi.
  Şeyleri, gerektiği gibi alttan kavrardı ama
  Bizleri yollardı ille En Yüce olana.
Varlıkları o kadar yüceltmek isterdi ki,
Kaçardı ondan çoğu kez Ruhun-kavraması.
  Schiller amaca daha yakındı kuşkusuz,
  Düşüncelerini somut harflerde okuyabilirsiniz.
Düşündükleri oradadır, akla kara,
Doğru anlamı kestirmek kolay olmasa da.

VII
BELLİ BİR KEL KAFALI ÜSTÜNE

Işınlardan doğan şimşek nasıl
Kıvılcımlanırsa uzak bulut ülkelerinden,
  Utkun Pallas Athena öyle
  Fırlamıştı Zeus'un düşünce dolu başından.
Bunun gibi, sınırsız bir oynaklıkla
O kadın bağlıdır onun da kafasına,
  Ve derinlerde arayıp da bulamadığı bu bayın
  Açıkça pırıldar kafatasında.

VIII
PUSTKUCHEN (BAŞIBOŞ YILLAR)*

1

Schiller daha az sıkıcı olurdu onca,
Daha çok okusaydı İncili yalnızca.
İnsan övgüden başka bir şey düşünemezdi *Can* için
Kıyamet Gününü betimleseydi o da,
Ya da anlatsaydı nasıl küçük bir katırın üstünde
Geçmişti kasabanın içinden İsa;
Bu arada Davut'un Filistin'i yenmesi de
Bir şeyler katabilirdi *Wallenstein*'a.

2

Goethe hanımları ürkütebilir,
Yaşlı kadınlar için uygun değildir.
Doğayı anlamış, ama sorun şurda ki,
Onu ahlak kurallarıyla düzeltmeyecekti.
Luther'in öğretisini almalıydı,
Şiirlerini ondan çıkarmalıydı.
Çok güzel düşünceleri vardı, bazen ters de gelse,
Ama unutmuş belirtmeyi — "Tanrı İşi" diye.

3

Son derece garip bir arzu bu
Goethe'yi yükseltmek daha daha yukarı.
Gerçekte nasıl da alçaklara erişti –
O bize ne zaman vaaz vermişti?
Goethe'de sağlam bir taban gösterin bana
Ki anlasın köylü, açımlasın Hoca.
Efendimizin damgasıyla nişanlanmış öyle bir dahi
Aritmetik bir toplama onu yere serdi.

* Goethe'nin *Wilhelm Meisters Wanderjahre*'si üzerine kurulmuş *Wilhelm Meisters Wanerjahre*'nin yazarı Johann Friedrich Wilhelm Pustkuchen'e nazire. Pustkuchen aynı zamanda "puf pastası", yani "hava cıva", ya da "saçma" anlamına da gelir. *–Ed.*

4

Dinleyin Faust'u asıl nüshasından,
Tam bir sapıklıktır Şair'in öyküsü.
  Faust kulaklarına kadar borca batmıştı,
  Düşkündü, kağıda, kumara dalmıştı;
Yukarıdan uzanmıyordu bir yardım eli,
O da diyordu her şey rezilce bitmeli.
  Ama Cehennem ve umutsuzluk acısının
  Korkulu duygusuna kapıldı.
Bu yüzden Bilgi, İş, Yaşam, Ölüm
Ve Cehennem Acısını düşünmeye gereken zamanı
    ayırdı;
  Ve bu konularda karanlık, gizemli
  Bir biçimde söyleyecek sözleri vardı.
Şair borçların insanı nasıl
Şeytana ve Cehenneme götürdüğünü anlatamaz mıydı?
  Kredisini yitiren, anlaşılır bir şey bu
  Geri gelmez biçimde yitirir kurtuluşunu.

5

  Faust Paskalyada düşünecek küstahlığı
  Gösterdiğine göre, Şeytanı ne diye yormalı?
Paskalya Gününde düşünmeye cesaret eden
Cehennem ateşine yargılı sayılır zaten.

6

İnandırıcılık da hiçe sayılmış
  Polisin sabrı taşacaktı sonunda,
Tıkacaklardı içeri kuşkusuz
  Borçlanıp borçlanıp da kaçtığında.

7

Yalnızca aymazlık yükseltebilirdi
En çok kendisini seven Faust'u.
  Cesaret etti Tanrıdan ve Dünyada kuşkulanmaya,
  Musa ikisinin de yolunda gittiğini düşünürdü oysa.
Genç budala Gretchen de tapıyordu ona,
Buluncuna onu kemirtmeye çalışacağına,
  Anlatacağına Şeytan'a av olduğunu,
  Yargı Gününün çoktan yola koyulduğunu.

8

"Güpgüzel Ruh"a gerek var. Basit:
Süsleyin gözlüklerle, rahibe örtüleriyle.
"Tanrının yaptığı şey iyi olmuş demektir,"
Diye söze başladı gerçek Şair.

PUF BÖREĞİ AŞÇISINA KAPANIŞ YAZITI

Elinden geldiği kadar iyi yoğur pastanı,
Çıkamazsın fırıncı çıraklığından yukarı.
  Hem üstelik kim istedi ki *senden*
  Goethe'yle böyle aşık atmanı?
Senin mesleğini hiç bilmediğine göre
Nereden geliyordu dersin, dehası ve sezgisi de?

OULANEM
TRAJEDİSİNDEN SAHNELER

Kişiler:

Oulanem, bir Alman gezgin
Lucindo, yol arkadaşı
Pertini, İtalya'da bir dağ kasabası yerlilerinden
Alwander, aynı kasabanın yerlilerinden
Beatrice, üvey kızı
Wierin
Perto, bir rahip

Olay Pertini'nin evinin içinde ya da önünde, Alwander'in evinde ve dağlarda geçer.

I. PERDE
Bir dağ kasabası

1. SAHNE
Bir sokak. Oulanem, Lucindo; Pertini evinin önünde.

Pertini. Baylar, bütün kasaba yabancılarla dolu,
Ünümüz çekmiş onları,
Bölgenin güzelliklerini görecekler. Kısacası,
Size evimi açıyorum. Çünkü hiçbir handa
Yer bulamazsınız şimdi. Elimde avucumda ne varsa
Yararlanmanıza sunmaktan memnunluk duyacağım.
Gerçekten bir şeyler beni sizinle arkadaşlığa itiyor.
Pohpohluyorum sanmayın.
Oulanem. Teşekkür ederiz yabancı, ama
Bizi gözünde çok yüceltiyorsun korkarım.
Pertini. Güzel... güzel... O halde övgüleri bırakalım.
Oulanem. Ama niyetimiz biraz uzunca kalmak.
Pertini. Burada zevkle geçireceğiniz günler ne kadar azalırsa

Benim kaybım o kadar artar.

Oulanem. Size bir daha içtenlikle teşekkür ederiz.

Pertini (*bir hizmetçi çağırarak*).

Oğlum! Baylara odalarını göster.
Yolculuktan sonra biraz dinlenmek,
Yalnız kalıp ağır yol giysilerini
Değişmek isterler.

Oulanem. Gidiyoruz, ama çabucak döneriz.

(*Oulanem ve Lucindo hizmetçiyle çıkarlar.*)

Pertini (*tek başına, dikkatle çevresine bakarak*).

İşte o, Tanrım, işte o. Gün geldi;
Buluncumun bana rahat verdiği anlar dışında
Bir an bile unutamadığım eski dost.
Çok güzel! Şimdi değişecek buluncum, değiştireceğim,
Bundan böyle o gelecek yerine, evet o, Oulanem.
O halde bulunç, şimdi yolun açık olsun.
Her gece yatağımın başında durdun,
Ben uyudukça uyudun, benimle uyandın –
Birbirimizi tanıyoruz dostum, hep sendeydi gözüm!
Üstelik başkaları da var burada, biliyorum;
Onlar da Oulanem, evet Oulanem!
Ölüm çınlıyor bu adın içinde. Güzel, bırak çınlasın
Ta sahibinin içinde çirkin sesi son çınlayıncaya kadar.
Ama dur, işte buldum! Gün gibi açık,
Kemiklerim kadar sağlam, ruhumun derinliklerinden çıkıyor.
İçtiği ant silahlarıyla yükseliyor gözlerimin önünde.
Buldum, ona da bulduracağım!
Tasarım hazır — sen ruhusun onun,
Evet sen, Oulanem, onun özbeöz canısın.
Yazgıyla bir kukla gibi oynayacak mıydın yoksa?
Gökkatını kendi hesaplarına oyuncak mı edecektin?
Tanrılar mı yaratacaktın harcayıverdiğin döllerden?
Evet, tam zamanında oynayacaktın oyununu, küçük Tanrım benim;
Ama dur —hele işareti bekle— bunu bana bırak!

(*Lucindo girer.*)

2. SAHNE

Pertini, Lucindo.

Pertini. Söyle bakalım genç adam, neden böyle yalnız dolaşıyorsun?

Lucindo. Merak. Yaşlılar yeni bir şey bulamazlar.

Pertini. Yok canım! Senin yaşında ha!

Lucindo. Yaş değil, ama ruhum
Ne zaman güçlü bir arzu beslese, ne zaman yüreğim
Bir özlemin sezgisiyle kıpırdansa
Ona baba diyebilmek içindi bu, onun oğlu olabilmek için;
O erkek, o tutkulu ruhu bütün dünyaları içebilecek olanın,
O yüreği Tanrıların ışınlarını fışkırtanm.
Onu tanımıyorsan eğer, böyle bir insanın
Varolabileceğine de inanmazdım.

Pertini. Gençliğin sıcak ve arzulu dudaklarından
Yaşlılık övgüsünün ateşten diller gibi
Fışkırdığını duymak kulağa hoş geliyor.
İncilden bir öğüt kadar ders verici,
Susannah Kadının öyküsü gibi,
Ya da Müsrif Oğul meseli.
Ama yüreğinin bunca sıkı bağlandığı sanısını veren
Bu adamın kim olduğunu sormak cüretini gösterebilir miyim acaba?

Lucindo. Sam? Yalnızca benzerlik – benzerlik ve sanrı ha?
İnsanlardan nefret mi ediyorsunuz siz?

Pertini. Şey, en azından
Bir insanım ben de!

Lucindo. Sizi incittiysem özür dilerim.
Yabancılara çok iyi davranıyorsunuz;
Gezginlerle dost olabilenin gönlü
Kendi içinde kilitli değildir.
Bir yanıt arıyorsunuz. Bulacaksınız bu yanıtı.
İkimiz de yüreklerimizin ta içinden örülmüşçesine

Bağlıyız birbirimize; sanki iyi dilekli Işık Perileri
İkimizi düşünceli bir yumuşaklıkla birleştirmiş,
Parlayan akkor yalımlarıyla
Her yeri ışıklarla örmüş göğsünün melekleri.
Eskiden, çok eskiden beri böyle bildim onu –
O kadar eskiden beri ki Bellek ilk karşılaşmamızın
İzlerini bile aktarmıyor bana. Nasıl bulduk birbirimizi
Bilmiyorum.

Pertini. Gerçekten kulağa hoş geliyor bu sözler.
Ama, sevgili genç efendim, yalnızca
Sorulanlardan kaçmak için söylenmiş sözlere de pek benziyorlar.

Lucindo. Yemin ederim.

Pertini. Neye yemin edersiniz efendim?

Lucindo. Onu tanımıyorum, ama aslında tanıyorum.
Göğsünün derinliklerinde bir gizi saklıyor.
Şimdilik bilemeyeceğim bir şey – şimdilik... daha değil...
Bu sözcükler yineleniyor durmadan, her gün, her saat.
Çünkü kendimi tanımıyorum işte!

Pertini. Çok kötü!

Lucindo. O kadar kopmuş, apayrıyım ki.
En zavallı yaratık bile soyundan
Gülerek, kendinden gurur duyarak söz eder,
Ve bunun bütün ayrıntılarını taşır yüreğinde.
Ben yapamıyorum bunu. Lucindo diyorlar bana.
Ama darağacı da diyebilirlerdi, ya da ağaç.

Pertini. Peki ne istiyorsun? Darağacıyla arkadaş olmak mı?
Yoksa akrabalık mı? İstersen bunda yardım edebilirim sana!

Lucindo (*içtenlikle*). Ben içten içe böyle coşarken
Boş sesler ve hecelerle oynamayın.

Pertini. Coş, dostum,
Coşku tükeninceye dek.

Lucindo (*kızgın*). Ne demek istiyorsunuz?

Pertini. Demek? Hiçbir şey!

Ben yalnızca sıradan bir küçük-burjuvayım, o kadar.
Her geçen saate basitçe saat diyen,
Gece gelince yatıp uyuyan, sabah olunca da
Kalkan bir adam; sayılar bitip
Saat duruncaya ve kurtlar zamanı gösteren
Kollar oluncaya kadar saatleri sayan bir adam;
Ta son Yargı Gününe,
İsa yanında, o korkunç
Borusu yargı bildiren Melek Gabriel'le gelip
Yazılı günahlarımızı okuyuncaya
Ve bizi sağa, ya da sola geçirinceye
Ve Tanrı-yumruğunu bütün gizlimizin saklımızın üstünden geçirip
Kuzu mu, kurt mu olduğumuzu anlayıncaya kadar.

Lucindo. Beni çağıramayacak, çünkü adım yok.

Pertini. Güzel söyledin! Ben de bunu söylemeni istiyordum!
Ama ben basit bir küçük burjuva olduğum için
Düşüncelerim de evcildir; taşla kumu nasıl tutarsanız
Ben de düşünceleri öyle tutarım. O halde
Bir adam kendi ailesini bilmiyor da
Bir başkasına sarılıyorsa ona sürgün denir bence –
Yanlış yatakta doğmuş.

Lucindo. O ne?
Tam güneş kararmış ve ay sönmüşken
Ve ikisi de bir damla ışık göndermezken,
İşte bir ses —beklenmedik bir ses—
Yaşayan bir şey.

Pertini. Dostum, böyle kendinden geçerek sayıklama.
İnan bana, sinir boşalmalarına hiç alışık değilim!
Ama sürgünler genellikle yeşil ve nemli olurlar,
Evet, evet, kendilerine özgü açık saçık bir biçimde
Göklere doğru fışkırıverirler,
Sanki eğlence ürünü olduklarını,
Sıkıcı, kölece bir birlikten doğmadıklarını bilirmiş gibi.
Bak işte böyle sürgünler taşlamalara benzerler,

Doğa bir Ozandır, Evlilik oturur bir iskemlede,
Başında başlığı ve bütün ıvır zıvırıyla,
Asık suratı yapmacık bir gülüşle çarpılmış,
Ve ayaklarının dibinde
Papazın edepsizlikleri karalanmış tozlu bir kağıt;
Kilisenin sıkıcı salonları biçim verir bunlara
Ve arkalardaki yaban sürüsü de esneyip durur –
Sürgünler bin kat iyidir bundan!

Lucindo (*öfkeyle*). Tanrı aşkına, yeter artık!
Nedir bütün bunlar? Ne demek istiyorsun? Hadi konuş!
Ama ölümsüzün izniyle konuşacağım seninle.
Ne soruyorum ben? Apaçık durmuyor mu önümde,
Cehennem sırıtmıyor mu içinden, karşımda
Ölümün çürümüş gövdesi gibi yükselip
Gözlerini bana dikmiyor,
Fırtına tehditleri savurmuyor mu?
Ama, sen, inan bana, o çürük şeytan avucundan
Göğsüme bu yalazlanan yalımları atıvermen
O kadar ucuz olmayacak.
Sanma ki bir çocukla zar atmaktasın,
Ve zarları var gücünle fırlatabilirsin
Tam çocuk kafasına. Çabuk oynadın benimle.
O yüzden —kulak ver bana— oynayan yoldaşlar olduk şimdi.
Kendini çabuk tanıttın. Dök bakalım
O aşağılık yılan göğsünde kabaran ne varsa!
Ve ister güvensizlik olsun, ister alay,
Onu alıp gerisin geri senin boğazına tıkayacağım;
Yine sen yutacaksın kendi ağunu,
O zaman da ben oynayacağım seninle! Ama konuş! İstiyorum bunu!

Pertini. Gerçek mi? Faust'la Mephisto'yu düşünüyorsun.
Sanırım çok derin düşünmüşsün bunları.
Hayır efendim. Kendi dileğini kendine sakla,
Ben de onun budala gözlerine toz doldururum.

Lucindo. Dikkat et. Yanan korları üfleyip durma,
Sonra yalımlar fışkırır ve seni de sarıp yakar kül eder.

Pertini. Sözler! Boş sözler!
Yalnızca sen olursun yanan!
Lucindo. Ben! Olsun! Kendim için bir hiçim ben!
Ama sen, ah seni sarıyor genç kollarım,
Öfkeyle dolanıyor göğsünün çevresinde.
Karanlıklar esneyen bir uçurum açılıyor ikimiz için de;
Sen batarsan gülerek gelirim peşinden
Ve fısıldarım sana, "Aşağı! Gel benimle! Yoldaş!"
Pertini. Oldukça geniş bir düş dünyan var anlaşılan.
Yaşamın boyunca çok mu düş gördün sen?
Lucindo. Evet öyle. Düşçüyüm ben, evet bir düşçü.
Bir şey bilmeyen senden ne bilgi bekliyorum ki?
Yalnızca gördün bizi, tanımıyorsun,
Ama yine de alay ve edepsizlikle saldırdın bana.
Ne bekliyorum? Daha çoğunu mu?
Başka kalmamıştır... ama bende daha çoğu var senin için.
Bana bu —suçu, ağuyu, utancı— ödemelisin.
Sen çizdin bu çemberi, ve yer kalmadı
İkimize birden. Şimdi kullan sıçrama becerini.
Yazgı nasıl çizdiyse öyle olsun. O gelsin başa.
Pertini. Bu bitişi okuldaki sıkıcı,
Tozlu bir trajedi kitabından almış olmalısın.
Lucindo. Doğru, bir trajedi bu oynadığımız.
Hadi bakalım şimdi. Nerede ve nasıl olsun. Sen seç.
Pertini. Ve ne zaman, ve her yerde, ve herhangi bir zaman
Ve hiç.
Lucindo. Korkak, sözlerimle alay etme,
Yoksa suratının ortasına korkak yazıp,
Bütün sokaklarda, her sokağın ortasında bunu bağırıp
Seni herkesin içinde rezil ederim eğer beni dinlemezsen,
Eğer yüreğimin kanı damarlarımda soğuk akarken
O zavallı, o aşağılık şakalarını sürdürmeye kalkışırsan.
Başka söz istemez, ister dinle, ister dinleme,

Senin yargın okundu, korkak, düzenbaz seni!

Pertini (*öfkeli*). Bir daha söyle bakayım!
Bir daha söyle o sözleri!

Lucindo. Elbette, eğer sevindiriyorsa seni — binlerce kere;
Eğer safranı kabartıp göz çukurlarından
Öfkeyle kan fışkırtacak kadar etkiliyorsa seni,
İşte yeniden söyleyeyim: düzenbaz seni, korkak!

Pertini. Bunu görüşeceğiz. Yaz bunu kafana.
Bizi birleştirebilecek bir yer var,
Bu da Cehennem — bana değil Cehennem, sana!

Lucindo. Burada hemen çözümlenebilecekken
Heceleri saymak neden? Uç git Cehenneme,
Ve şeytanlara seni gönderenin ben olduğumu söyle.

Pertini. Bir sözcük daha.

Lucindo. Sözcüklerin ne yararı var?
Onları duymuyorum. Havaya kabarcıklar üfle,
Söylediklerinle uyuşacak çizgiler çek yüzüne.
Görmüyorum onları. Silahları getir, onlar konuşsun.
Bütün yüreğimi koyacağım onların içine, ve eğer kırılmazsa o zaman –

Pertini (*sözünü keserek*).
O kadar dobra olma bakalım oğlum, o kadar toy olma!
Senin, senin yitirilecek hiçbir şeyin yok, hayır, hiçbir şeyin!
Aydan düşmüş bir taşsın sen,
Üstüne birinin, bir yerde tek bir sözcük yazdığı bir taş.
Harfleri okudun: "Lucindo" yazılıymış.
Gördün ya! Bu boş tuğlaya karşılık kendimi,
Yaşamımı, onurumu, her şeyimi koyacak değilim.
Kanımı resim rengi olarak kullanmak istiyorsun demek?
Ben de tonlarını veren fırça olacağım öyle mi?
Rütbemiz ve işimiz çok uzak birbirine.
Şu halinle karşına geçmemi mi istiyorsun?
Ben ne olduğumu biliyorum. Söyle bana sen nesin?
Bilmiyorsun, değilsin, yitirecek hiçbir şeyin yok!

Rehin olarak, hırsız gibi, o piç göğsünde hiçbir zaman parlamamış
Bir onur bırakmaya çalışıyorsun bana değil mi?
Beni dolandırmaya, değerli varlığıma karşılık
Boş bir bilet öne sürmeye mi kalkışıyorsun dostum?
Yok öyle şey! Önce onur, ad ve yaşam kazan —
Şimdi bir hiçsin — o zaman memnunlukla
Kendi onurumu, adımı ve yaşamımı sürerim ortaya
Seninkilere karşı!

Lucindo. Demek böyle, korkak! Postu kurtarmak istiyorsun!
Pek kurnazca hesapladın her şeyi
Ah, pek kurnazca o saman kafanda, değil mi?
Kendini kandırma: Tersine çevireceğim yanıtını
Ve onun yerine "korkak" yazacağım.
Gözü dönmüş bir hayvanla eğlenir gibi alay edeceğim seninle;
Seni rezil edeceğim, evet, bütün dünya önünde rezil edeceğim.
O zaman halalara, amcalara, çocuklara, herkese
Anlatırsın bütün ayrıntılarıyla.
Kendime Lucindo diyorum, evet Lucindo,
Adım bu benim; başka bir şey de olabilirdi;
Değişik bir şey de olabilirdi, ama bu da yetiyor.
İnsanların Varlık dedikleri şey yok bende,
Ama sen olduğun şeysin, yani bir korkak!

Pertini. Bütün bunlar iyi, hoş. Ama ya sana
Bir ad verebilirsem — duyuyor musun, bir ad?

Lucindo. Senin kendi adın yok, bir de bana vereceksin.
Beni bu günün dışında hiç görmemiş olan sen.
Üstelik görmek bir yalandır, peşimizi bırakmayan
Sonsuz aldanış; görürüz, işte o kadar.

Pertini. Güzel. Peki görünenin ötesini kim kavrar?

Lucindo. Sen değil.
Sen baktığın her şeyde kendini gördün: bir rezil.

Pertini. Doğru; ben kolay kolay ilk görünüşe aldanmam.
Ama şu adam — o daha dün doğmuş değil!

İnan bana, biraz görmüş geçirmiştir.
Ya birbirimizi tanıyorsak?

Lucindo. Buna inanmam.

Pertini. Peki karşımızda şaşırtıcı, garip bir ozan yok mu,
Karamsar bir estet, alaylara uğramış,
Saatlerini derin düşünmelerle geçiren,
Yaşamla ilgili şiirler yazıp, Kendisi Yaşamak adlı şiirin
Yazarı olmaya can atan?

Lucindo. Hah! Bal gibi raslantı olabilir bu.
Beni kandırmazsın!

Pertini. Raslantı! İşte filozofların, akıl onları
Kurtaramayınca sarıldıkları sözler.
Raslantı —nasıl da kolayca çıkıyor ağızdan—
Bir ad da raslantıdır belki. Eğer başka bir adı yoksa
Herhangi birinin adı da Oulanem olabilir.
Eğer onu bu adla çağırıyorsam katıksız raslantıdır bu.

Lucindo. Tanıyor musun onu? Tanrım! Konuş! Tanrı adına!

Pertini. Çocuklara verilen armağanı bilir misin? Adı — sessizliktir.

Lucindo. Senden bir iyilik istemek hasta ediyor beni,
Ama yalvarırım sana, değerli gördüğün her şey adına!

Pertini. Değerli? Pazarlık edeceğimi mi sanıyorsun?
Bilirsin bir korkak bütün yakarılara sağırdır.

Lucindo. Konuş, o halde, korkak damgasını silmek istiyorsan
Gecikmeden konuşmalısın.

Pertini. Haydi şimdi düello edelim, seninle olduğun gibi dövüşeceğim.
Yeteri kadar uygunsun bana, dövüşelim gel.

Lucindo. Aşırılığa sürükleme beni, o hiçbir sınır kalmayan,
Her şeyin sona erdiği o noktaya çekme.

Pertini. Şuna bakın! Aşırılığı deneyelim bakalım,
Yazgı ne çizerse çizer. Varsın öyle olsun!

Lucindo. Ah! Hiçbir yol yok mu, hiçbir umut?
Göğsü demir gibi katı, tüm duygular yok olmuş,
Kuruyup çürümüş alayla; ağuları karıştırıp
Merhem diye sürüyor. Ve gülüyor.
Bu senin son saatin olabilir, be adam, evet son,
Yakala onu, çek içine, çünkü göz açıp kapayıncaya kadar
Yargıcının karşısında bulacaksın kendini; onun için
Yaşamının bu bozuk eylemler zincirini
Son bir, son iyi bir işle, hava gibi hafifçe solunan
Tek bir sözcükle kır!

Pertini. Raslantıydı, güzel dostum.
İnan bana, raslantıya ben de inanırım.

Lucindo. Boşuna! – her şey – her şey – Ama dur, sığ budala seni,
Bu iş böyle bitmeyecek, hayır, Tanrı adına!
Keskin gözlerin seni bir kez daha aldattı.
Kendisini çağıracağım buraya. O zaman onun karşısında
Durursun yüz yüze, göz göze,
Tam suç işlerken yakalanmış küçük bir çocuk gibi.
Beni tutamazsın! Çekil yolumdan!

(*Dışarı koşar.*)

Pertini. Daha büyük bir tasarı şimdilik kurtarıyor seni oğlum;
Pertini unutmaz, inan bana!

Pertini (*çağırır*). Hey Lucindo! Tanrı adına, dön geri!

(*Lucindo döner.*)

Lucindo. Ne istiyorsun? Git başımdan!

Pertini. Onurlu bir şey senin için!
Git, o değerli baya anlat tartıştığımızı;
Bana meydan okudun, ama iyi bir delikanlı olduğun için –
İyi bir delikanlı ve sofu bir çocuk! –
Pişman oldun, özür diledin ve bağışlandın.
Sonra sofulukla göz yaşları dök, elini öp
Ve pişmanlıkla cezana boyun eğ!

Lucindo. Sen sürükledin beni.
Pertini. Sürüklememe izin verdin.
Bir çocuğun alfabesi kadar ahlaki oluyor böylesi.
Tanrıya inanır mısın?
Lucindo. *Sana mı* açılacağım?
Pertini. Benim sana açılmamı istemiyor musun?
Kabul. Ama söyle bana Tanrıya inanır mısın?
Lucindo. Sana ne bundan?
Pertini. Pek moda değil de,
Onun için bana açıkça söylemeni istiyorum.
Lucindo. İman denilen şeye inanmıyorum,
Ama Onu da tanıyorum kendimi tanıdığım kadar.
Pertini. Bunu daha uygun bir durumda ve zamanda konuşuruz;
Nasıl inandığın beni ilgilendirmez,
İnanıyorsun ya. Güzel. Onun adına yemin et.
Lucindo. Ne? Sana mı yemin vereceğim?
Pertini. Evet, ağzından tek bir hece
Bile çıkmayacağına yemin etmelisin.
Lucindo. Tanrı adına yemin ederim.
Pertini. Şimdi benim için yalnızca dostluk besleyeceğine yemin et.
Görüyorsun ya o kadar kötü değilim — açık sözlüyüm yalnızca.
Lucindo. Tanrı için, dünyayı verseler, seni sevdiğime,
Ya da sana değer verdiğime yemin etmezdim.
Bunu yapamam, yapmayacağım,
Ama olanlar iğrenç, kötü bir düşmüşçesine
Varsın silinsin.
Onu bütün düşlerin gittiği yere,
Unutuşun yuvarlanan dalgalarında ta derinlere fırlatıyorum.
Sana bunun için o kutsal olan adına yemin ederim,
Boşluğun içinden fırdönen dünyalar gönderen,
Bir bakışıyla bize sonsuzluğu sunan adına
Yemin ederim! Ama şimdi andımın karşılığı.
Pertini. Gel! Seni sessiz bir yere götüreceğim,

Ve bir sürü şey göstereceğim sana: kayalık dereler,
Volkanik toprakta birikip, halka halka sularını
Sessizlik içinde sallayan göller;
Yılların sessiz bir yinelenmeyle uçup gittiği yerlere,
O zaman gerçekten dinecek fırtına, ve sonra —

Lucindo. Bu da nesi? Taşlardan, koylardan, kurtlardan ve çamurdan mı söz ediyorsun?
Ama kayalar ve uçurumlar her yerde yükseklere fırlıyor,
Her noktada bir kaynak fıkırdıyor:
Hızlı mı, alçak mı, yüksek mi — ne farkeder?
Şaşırıp, büyülenmiş gibi kalakaldığımız
Gizemli yerler var hâlâ.
Bunları görmek göğsümde heyecanlar uyandırıyor,
Patlasa da zarar yok, şakadır olsa olsa.
Haydi götür beni nereye istersen, evet o hedefe!
Oyalanma, duraklama çabuk gidelim!

Pertini. Önce yıldırımın gürültüsü dinmeli ki
Arı şimşek göğsünün içini yusun yıkasın.
Sana bir yere kadar kılavuzluk edeceğim,
Korkarım çok uzun zaman kalmak isteyeceksin orada.

Lucindo. Ah, nerede gelirse gelsin yolculuğumuzun sonu,
Yolu gösterirsen seni izleyeceğim.

Pertini. Kuşkucu! (*Birlikte çıkarlar.*)

3. SAHNE

Pertini'nin evinde bir oda.
Oulanem yalnızdır, bir masada oturmuş; yazmaktadır. Kağıtlar yayılmıştır. Birden ayağa fırlar, aşağı yukarı yürür, sonra ansızın kollarını kavuşturup durur.

Oulanem. Her şey bitti! Saat geçti ve zaman
Duruyor. Bu cüce evren çöküyor.
Yakında sonsuzluğu yakalayıp
İnsanlığın dev kargışını uluyacağım kulağına.
Sonsuzluk! Yani sonsuz acı,
Akıl almaz, uçsuz bucaksız ölüm!

Saat gibi çalışıp, Zamanın takvim-budalaları
Olmaya kurulmuş kör araçları,
Yani bizleri, aşağılamak için uydurulmuş pis bir düzen;
Yalnızca bir şeyler olabilsin diye varolmaya
Ve çürümek için çürümeye kurulmuş bizleri!
Bir şey daha gerekmiş olmalı dünyalara –
Onları döne döne fırlatacak dilsiz, körelmiş bir can çekişme.
Canlanıyor ölüm ve ayakkaplar çoraplar giyiyor;
Üzgün bitki, taşın durduk yerde aşınması,
Göksel yaşamlarının acısını anlatmaya
Türkü bulamayan kuşlar, Evrenin genel
Uyumsuzluğu ve silkinip kendinden kurtulmaya,
Kavgada parçalanıp gitmeye kör çabası –
Bütün bunlar ayakta durmuşlar şimdi, bir çift ayakları var,
Ve bir göğsü var yaşamın kargışını duyacak!
Hah, kendimi alev çemberine sarıp
Sonsuzluğun halkasında çıkarmalıyım öfkemi.
Eğer bu öfkeyi dindirecek başka bir şey olsa,
Aramızda yükselen bir dünyayı yıkmak da gerekse
Aşar giderdim oraya!
İçten gelen kargıyışımla parçalanırdı o,
Kollarımı dolardım acımasız Varlık'a,
Sessizce ölür giderdi, benimle sarmaş dolaş.
Sessizce gömülürdüm boşluğa.
Büsbütün gömülmek, olmamak — ah, işte Yaşam,
Yaratan için ağıtlar yakmak
Sonsuzluğun akıntısında yücelere dek sürüklenmiş,
Aşağılayıcı bir iz! Güneş yakıp siler mi onu?
Zorunlukların tutsaklığında, başkaldır, kargışla!
Varsın ağılanmış göz yıkımlar saçsın –
Koparıp atabilir mi bağlanan o sıkıcı dünyaları?
Sonsuz korkuyla bağlı, kıyılmış, bomboş,
Varlık'ın mermer külçesine bağlı,
Bağlı, bağlı sonsuzca ve sonsuzca bağlı!
Dünyalar, görüyor bunu ve yuvarlanıp gidiyorlar

Ve kendi ölümlerinin gömülme şarkısını mırıldanıyorlar.
Ve biz, biz soğuk bir Tanrının maymunları, hâlâ saklıyoruz
Sevecen göğsümüzde çılgın bir acıyla
O şehvetten sımsıcak engereği,
O da Evrensel Biçimiyle tırmanıp
Yücelerdeki yerinden sırıtıyor bize!
Ve kulaklarımızda o bıktırıcı dalga durmadan
Hiç durmadan uğulduyor, ta iğrenme tükeninceye kadar!
Şimdi çabuk, zar atıldı, her şey hazır;
Yalnız şiirin yalanıyla kurulmuş olanı yok et,
Bir kargışın başlattığını yine bir kargış bitirecek.
(*Masaya oturup yazmaya başlar.*)

4. SAHNE

Alwander'in evi; önce – evin önü. Lucindo, Pertini.

Lucindo. Neden getirdin beni buraya?
Pertini. Körpe bir kadın
Hepsi bu! Dene bakalım, eğer ruhuna
Yumuşak müzikli bir dinginlik üflerse
O zaman ileri!
Lucindo. Ne? Beni orospulara mı götürüyorsun?
Bütün yaşam yıkıcı bir güçle
Omuzlarıma çökmüşken,
Göğsüm kendini paralarcasma çılgın bir öfkeyle
Karşı durulmazca kabarırken;
Her soluk bana binlerce ölüm solurken –
Ve şimdi de bir kadın!
Pertini. Hah! Sayıkla genç dostum,
Cehennem ateşi ve yıkımlar solu, solu gitsin!
Ne orospusu? Yanlış mı anladım yoksa?
Bak işte ev. Geneleve benziyor mu?
Fener yerine gün ışığını kullanarak
Pezevenklik etmek istediğimi mi sanıyorsun sana?
Düş gücün geniş. Ama önce gir içeri de belki

İstediğin şeyi öğrenirsin.

Lucindo. Anladım oyununu.
Kullandığın malzeme de pek ucuz.
Seni yakalayan elden kayıp kurtulmaya çalışıyorsun.
Şükret ki şu anda seni dinlemem gerek;
Ama bu oyunları canınla ödeyeceksin.

(Eve girerler. Perde kapanır ve bir başkası açılır. Modern, şık bir oda. Beatrice divanda oturmuş, yanında bir gitar vardır. Lucindo, Pertini, Beatrice.)

Pertini. Beatrice, genç bir gezgin getirdim,
Cana yakın bir bay, uzak bir akrabam.

Beatrice (*Lucindo'ya*). Hoş geldiniz!

Lucindo. Söyleyecek şey bulamıyorsam
Yüreğimdeki şaşkınlığı anlatacak bir şey
Söyleyemiyorsam bağışlayın beni.
Böyle bulunmaz bir güzellik ruhu bitkin düşürüyor;
Kan yükseklere fırlıyor, ama tek söz çıkmıyor ağızdan.

Beatrice. Güzel sözler, genç efendim. Neşeniz yerinde.
Doğanın acımasız davranıp
Benden esirgediği nimetler için değil
Davranışınız için teşekkür ederim.
Konuşan yüreğiniz değil, diliniz çünkü.

Lucindo. Ah, yüreğim konuşabilseydi, sizin
Derinliklerinde kıpırdattığınız şeyleri dökebilseydi.
Sözcükler baştan aşağı müzikten yalımlar,
Her soluk bütün bir sonsuzluk,
İçinde, canların yumuşak özleyişler,
Uyumlar dolu parlak düşüncelerle kıvılcımlandığı bir Gökyüzü,
Sonsuz genişlikte bir İmparatorluk olurdu.
Dünyayı tatlılıkla göğsüne kilitler,
Som güzelliğin ışınlarını saçardı,
Çünkü her sözcük senin adını taşırdı yalnız!

Pertini. Size onun Alman olduğunu
Ve durmadan Melodi ve Ruh sayıkladığını söylersem
Bunları hoş karşılarsınız genç bayan.

Beatrice. Bir Alman! Ama ben Almanları severim,

Aynı soydan olmakla da gurur duyarım.
Gelin oturun şuraya, Alman Efendim.
(Ona divanda bir yer verir.)

Lucindo. Teşekkür ederim, bayan.
(Pertini'ye fısıltıyla.)
Çek git! Hâlâ vakit var; işte yitirdim kendimi!

Beatrice (utanarak). Yersiz bir şey mi söyledim?
(Lucindo konuşmak ister, ama Pertini girer araya.)

Pertini. Güzel sözlerini ve övgülerini kendine sakla biraz!
Hiçbir şey Beatrice; yalnızca onun için
Çabucak yoluna koymam gereken bazı işler var.

Lucindo (şaşırmış, alçak bir sesle).
Tanrı adına, Pertini, oynuyorsun benimle.

Pertini (yüksek sesle).
Öyle alınma, ürkme!
Bu hanım benim sözüme güvenir, değil mi?
Beatrice, kalabilir değil mi,
Ben dönünceye kadar. Ve lütfen aklında tut sen de — ağır başlılık;
Sen yabancısın, onun için aptallık istemez.

Beatrice. Ah lütfen, genç efendim, karşılayışımda,
Sizi, bir yabancıyı, bizim eski dostumuz Pertini'nin arkadaşını,
Konuksever kapıları herkese açık olan bu evden
Görgüsüzce atabileceğimi düşündüren bir şey mi vardı yoksa?
Övgüler gereksiz, açık davranın yeter.

Lucindo. Tanrım, bu tatlı iyiliğiniz perişan ediyor beni!
Melekler kadar yumuşak konuşuyorsunuz.
Uzun zamandır unuttuğum yaban tutku seline
Kapıldıysam bağışlayın,
Dudaklar gizleyecekleri şeyi açığa vurdular.
Ama bakın gökyüzü nasıl açık ve aydınlık
Bulutların mavi ülkesinden bize gülümsüyor,
Bakın nasıl tatlı ve parlak renkler
Bir ışıl ışıllar, bir gölgedeler

Yumuşacık ve dopdolu uyumlarla karışan
Güpgüzel bir resim, esinlenmiş bir can.
Bunu gör ve sus eğer dudakların
Söz dinlerse. Ama yok! Yüreğin büyülenmiş
Sıçrar, ne ağır başlılık kalır ne suskunluk
Yüreğinin tutsak ettiği şeyler fırlar dudaklarından.
Zefir uçuşan kanatlarını çırpıştırınca
Aeolus Lir'i nasıl seslerle çalkalanırsa.

Beatrice. Ağuyu öyle beceriyle kaplıyorsunuz ki
İçimden azarlamak bile gelmiyor sizi.

Lucindo (*Pertini'ye yavaşça*).
Yere batası hain, ama iyi de bir hain,
Ne yapacağım? Çek git buradan Tanrı adına!

Pertini (*yüksek sesle*).
Sözlerini ağzına tıkamam
İçine dert oldu.
Ben araya girip sözünü kesmesem
Ne güzel şeyler söyleyecekti kim bilir.
Ama neyse, sanırım Beatrice
Bu büyük sözlerden sonra
Kendisini biraz rahatlatmanı bekliyordur;
Almanların her söylevi gibi,
Bir yutuldu mu, sindirilmesi oldukça güç olmalı.
Gidiyorum.

Lucindo (*alçak sesle*). Ama sen!

Pertini (*yüksek sesle*). Mideden yüreğe yükseliveren
Akımları bir düşün;
Seni çabucak alıp gitmek için hemen döneceğim.
Yoksa bu tatlı yerde çok, çok uzun kalabilirsin.
(*Seyircilere.*) Gitmeliyim. O diller dökedursun,
Ben de yaşlı adamın her şeyi bozmasını sağlayayım.

(*Pertini çıkar. Lucindo karmakarışıktır.*)

Beatrice. Size bir kez daha oturmanızı söylemem gerekiyor mu?

Lucindo. Gerçekten istiyorsanız, memnuniyetle otururum.

(*Oturur.*)

Beatrice. Dostumuz Pertini'nin genellikle garip bir huysuzluğu vardır.

Lucindo. Evet, garip! Pek garip! Çok garip!

(*Duraklar.*)

Özür dilerim bayan — bu adama gerçekten değer veriyor musunuz?

Beatrice. Uzun zamandır ev halkının yakın dostudur o,
Bana da her zaman çok iyi davranır.
Ama yine de —neden bilmem— ona dayanamıyorum.
Çoğu zaman kırıcıdır. Çoğu zaman göğsünden —
Bağışla beni, senin arkadaşın o — gizli bir ruh,
Bana hiç de hoş gelmeyen bir sesle garip garip seslenir.
Sanki içinde çalkantılı bir karanlık
Gün ışığının sevgi dolu bakışına
Karşılık vermeye korkup da kaçmış,
Sanki içinde, dudaklarının konuştuğundan ve yüreğinden
Geçirmeye cesaret edebileceğinden bile büyük
Bir kötülük birikmiş gibi.
Ama bu yalnızca bir sam, ve ben de
Hemen kapılmakla haksızlık ediyorum.
Kuşku bu; bir engerektir kuşku.

Lucindo. Bana güvendiğine pişman mısın yoksa?

Beatrice. Yalnız beni ilgilendiren bir giz olsa —
Ah, ama neler söylüyorum? Şimdiden kazandın mı
Güvenimi? Ama sana, bildiğim her şeyi anlatmam yanlış değil ki;
Herkesin bildiği dışında bir şey bilmediğime göre
Herkese güvenebilirim demektir.

Lucindo. Herkese? Güzel söyledin! Herkese iyi mi davranırsın?

Beatrice. Sen davranmaz mısın?

Lucindo. Ah melek, ah tatlı varlık!

Beatrice. Beni korkutuyorsunuz efendim. Ne anlama geliyor bu sözler?
Öyle birden bire konudan konuya atlıyorsunuz ki!

Lucindo. Çabuk davranmalıyım, çünkü saat yaklaşıyor.

Neden duraklayayım? Her dakikanın ölüm var içinde.
Gizleyebilir miyim? Bir mucize bu,
Şimdi rasladım size, garip görünür
Birbirimizi yıllarca tanıyormuşuz gibi geldi bana.
Duyduğum musiki, kendi yüreğimde
Canlı bir biçime kavuşuyor sanki,
Can bağları kopuyor, tiril tiril, sımsıcak
Bir gerçeğe doğru, kavuştururken bizi.

Beatrice. Yadsımayacağım: Sen de yabancı gelmiyorsun bana,
Yine de yabancısın, tanımıyorum seni.
Ama karanlık ruhlar bu ana dek
O ki karşılaştırmadılar bizi,
Başka ruhlar da var demek, yalanları
Bizi tatlı, ama korkulu bağlarla bağlıyor.
Sezgiyi ve bilgeliği küçümsememeli.
En güçlü yıldırımlar karanlık göklerden düşmez ki.

Lucindo. Ah yüreğin tatlı filozofu! Ah Tanrım,
Dayanamıyorum artık, zorluyorsun beni!
Sana saygı duymuyor muyum sanırsın
Alabildiğine açıyorsam yüreğimi.
Çatlayacak gibi çarpıyor o, bütün sinirlerim gergin.
Dayanamıyorum artık. Az sonra gideceğim,
Uzaklara, buradan çok uzaklara, senden ayrılıp.
O zaman dünyalar düşecek, düşecekler cehenneme.
Bağışla beni, tatlı çocuğum, bağışla beni
Böyle yaban bir güçle konuşturan saati.
Seni seviyorum Beatrice, Tanrı adına yemin ederim,
Aşk ve Beatrice tek bir sözcük oldu benim için
Tek bir solukta söylenıveren bir söz,
Bu düşünceyle rahatça gidebilirim ölüme.

Beatrice. Bunlardan iyilik gelmez, yalvarırım
Konuşma artık böyle. Eğer —bu olamaz ya—
Kazanıversen kalbimi şimdi, hemen,
Kuşkusuz değer vermezsin artık bana.
Sanırsın ki sıradan biriyim ben,
Binlercesi gibi, kısmeti çıksın diye can atan.

Böyle bir şey bir an bile geçse aklından
Yitirilmiş olur aşk da, onur da.
Anlaşılır o zaman ne önemsiz bir şey olduğum gözünde
Ve yalnızca kendime kızıp durmak kalır bana.

Lucindo. Yumuşak, güzel varlık, işit beni!
Bir okuyabilsen içimden geçeni.
Hiç sevdalanmadım şimdiye dek. Tanrı tanıktır.
Serzenişlerin aşkı alaya alır.
Varsın aşağılık tüccar pazarlık etsin dursun,
Kurnaz beklemelerle aşırı kârlar vursun.
Aşkın birleştirmektir görevi dünyaları,
Bunun ötesi de boş, arzuya değmez bile.
Nefret tutkunlarına bırakalım kuşkuları.
Yaşamın öz ateşinden kıvılcımdır sevişme,
Bizi açık bir halkada tutabilen büyüdür,
Gel boyun eğ — sevdanın tek geçer akçesidir bu,
Kılı kırk yaran dikkat, uyanıklık, hepsi boş;
Çabuk kutsanıverir sevda çok çabuk büyür.

Beatrice. Çekinmeli miyim ki? Utanmalı mı? Hayır
Yalımların yalazları varsın yükselsin göğe.
Ama göğsüm sıkışıyor korkulu bir baskıyla,
Sanki sevinç karışacak can alıcı acıyla,
Sanki birleşirken biz, yüzerek, sinsi sinsi
Aramıza giriyor bir şeytan fısıltısı.

Lucindo. Birincisi şimdilik bilmediğin ateştir,
Uzaklaşan eski yaşamlarımız öteki de.
Son sözünü söylüyor, ondan sonra bir daha
Bütün bu çıkışmalar duyulmayacak bile.
Ama söyle Beatrice, nasıl geleceksin bana?

Beatrice. Babam beni bir adama vermek istiyor.
İnsanlardan nefret edebilsem, nefret ederdim ondan.
Ama inan, yakında benden haber alırsın.
Nerede kalıyorsun, yüreğimin tatlı dostu?

Lucindo. Pertini'nin evinde elbet.

Beatrice. Bir ulak gönderirim.
Ama adın ne senin? Kuşkusuz dönen kürelerin
Musıkisi gibi bir sesi vardır.

Lucindo (*ciddi bir sesle*). Adım Lucindo.

Beatrice. Lucindo! Tatlı,
Nasıl tatlı geliyor bu ses kulaklarıma. Ah, Lucindo
Dünyam benim, Tanrım, yüreğim, her şeyim.

Lucindo. Beatrice, sensin bu, sen yoksun artık,
Ama yine de her şeyden büyüksün, çünkü Beatrice'sin sen.

(*Onu tutkuyla göğsüne bastırır. Kapı gürültüyle açılır ve Wierin girer içeri.*)

Wierin. Güzel bir görüntü! Ah Beatrice! Ah yılan!
Erdemlilik kuklası değil mi, mermer kadar soğuk!

Lucindo. Ne demek istiyorsun sen? Ne arıyorsun?
Aman Tanrım, böyle kaypak bir maymun görülmemiştir.

Wierin. Allahın belası seni, yakında anlarsın ne demek istediğimi.
Konuşacağız seninle, sen ve ben,
Ah her şeyi daha da iğrençleştirmek için
İnsan kılığına girmiş düşman.
Yüzsüz bir kibirlilikle şişinen yaratık,
Kalemleri temizleyen kurutma kağıdı parçası
Soysuz bir güldürünün soytarı kahramanı.

Lucindo. Dediğim gibi, tam bir maymun!
Bana söz söylemeye bile utanmalısın.
Böylesi yüreklilik bir savaş resmi
Karşısında çalınan sokak çalgılarını andırıyor.
Yakında gerçek savaşı göreceğiz ama.

Wierin. Yakında mı? Şimdi oğlum, şimdi çözeceğiz bu işi!
H-h-hey Tanrım — kanımın donduğunu duyuyorum!
Beatrice, bu oynaşını yok edeceğim.

Lucindo. Kes artık adam, hemen izliyorum seni.

(*Pertini girer.*)

Pertini. Nedir bu gürültü? Sokakta mı sanıyorsunuz kendinizi?

(*Wierin'e.*)

Ne cırlayıp duruyorsun, karga? Kapatırım ağzını!

(*Yavaşça.*)

Tam zamanında geldim. Adam
Nasılsa niyetimi yanlış anladı.

(*Beatrice bayılıp düşer.*)

Lucindo. İmdat! Bayılıyor! Ah Tanrım!

(*Üstüne eğilir.*)

Kendine gel melek, tatlı ruh, konuş!

(*Öper.*)

Sıcaklığı duyuyor musun? Göz kapakları kırpışıyor, soluk alıyor!
Beatrice, neden böyle oldun? Ah, de bana, neden?
Beni öldürmek mi istiyorsun? Seni böyle görmeye dayanabilir miyim?

(*Onu kucaklayıp kaldırır. Wierin üstüne atılmak ister. Pertini tutar onu.*)

Pertini. Gel, karga arkadaş, kulağına bir şeyler söyleyeyim.

Beatrice (*zayıf bir sesle*). Lucindo, Lucindom, ah yitirdiğim
Daha kazanmadan elimden yüreğimden kaçan.

Lucindo. Sakin ol meleğim, hiçbir şey yitirilmeyecek,
Yakında bu adam da verecek son soluğunu.

(*Divana taşır.*)

Biraz uzan burada, uzun sürmez.
Bu kutsal yer lekelenmemeli.

Wierin. Gel, seninle konuşacağız.

Pertini. Ben de geleceğim.
Düelloda bir ikinci kişi yenilik sayılır.

Lucindo. Kendini topla, tatlı yavrum, neşeli ol.

Beatrice. Elveda.

Lucindo. Elveda, melek.

Beatrice (*derin iç çekerek*). Korkular içindeyim.

(*Perde. I. Perdenin sonu.*)

ADANMIŞ ŞİİRLERE EK SCORPİON VE FELİX'TEN BAZI BÖLÜMLER

GÜLMECELİ ROMAN

BİRİNCİ KİTAP

BÖLÜM 10

Şimdi de bir önceki bölümde söz vermiş olduğumuz gibi, sözü geçen 25 talerin, sevgili Tanrınm özel mülkü olduğunu kanıtlamaya geldi sıra.

Onlar sahipsizdir! Yüce düşünceden başka hiçbir şey, hiçbir ölümlü güç onların sahibi değildir; yalnız bulutların üstünde yüzen ulu güç, sözü geçen 25 taler de içinde Herşey'i kucaklar; nağmeler ve çavlanların akışı gibi çınlayan sonsuz kumlar ve yüksek dağlardan, güneş ve yıldızlardan, gece ve gündüzden dokunmuş kanatlarıyla, hiçbir ölümlünün ulaşamayacağı yerlere (böylece sözü geçen 25 talere de) dokunur ve —ama daha fazla devam edemeyeceğim, içim titreyerek Herşey'i, kendimi ve sözü geçen 25 taleri düşünüyorum; hangi madde bu üç sözcüğün içinde ki, bulundukları yer sonsuzluk, çıngırtıları ise tanrısal müziktir ve kıyamet gününü ve devlet hazinesini anımsatıyorlar— arkadaşı Felix'in masallarından esinlenmiş, onun ateşli anlatısına kendini kaptırmış, onun capcanlı, gencecik duygululuğuyla heyecanlanmış Scorpion'un yüreğine bastırdığı, içinde bir peri kızı barındırdı-

ğına inandığı, kadın aşçı Grethe'nin ta kendisiydi.

Böylece peri kızlarının sakallı oldukları sonucuna varıyorum, çünkü Magdalena Grethe —tövbekar Magdalena değil— gururunu kıskanan bir savaşçı gibi bıyıklarla donanmıştı. Yumuşak yanaklarındaki bukleler insanların ancak uzaktan selam durabilecekleri engin denizlerin ortasındaki bir kaya kadar yosunlu çenesini okşuyor, bu görkemli ve görkeminin gururla bilincinde olan çene de tanrıları titretmek ve insanların akıllarını başlarından almak istercesine bir suratın yassı tabağından havayı delerek dışarı fırlıyordu.

Tuhaflıklar Tanrıçası düşünde sakallı bir güzel görmüş ve uçsuz bucaksız ülkesinin büyülü tarlalarında kendini yitirmiş olmalı; çünkü uyandığında, düşünün, düşleri gören Grethe'nin kendisiydi, korkulu düşlerdi bunlar, Babil'in ünlü orospusu olduğunu, Aziz John'un vahyini ve Tanrının gazabını, ve güzelliği günaha kandırmasın diye ve gençliği gülün dikenlerince korunduğu gibi korunsun diye ve dünya

bilgiye yönelsin de
onun için yanmasın

diye O'nun, çizgi çizgi olmuş yüzünde sürülmeyi bekleyen dikenli bir yeni biçilmiş tarla yarattığını gördü.

BÖLÜM 12

"Bir at! Bir at! Bir ata karşılık krallığımı veririm!" dedi III. Richard.*

"Bir koca, bir koca, bir kocaya karşılık kendimi veririm," dedi Grethe.

BÖLÜM 16

"Başlangıçta Kelam vardı; ve kelam Tanrı nezdinde idi, ve Kelam Tanrıydı. Ve Kelam beden olup inayet ve hakikatle dolu olarak aramızda sakin oldu; biz de onun

* W. Shakespeare, *Kral III. Richard*, V. Perde, 4. Sahne. –*Ed.*

izzetini gördük."*

Masum, güzel düşünce! Ama düşünceler arasındaki bu ilişkiler, nasıl Shakespeare'de Thersites Ajax'ın nükte-danlığının karnında, bağırsaklarının da kafasında olduğuna inanıyorsa,** Grethe'yi de Kelam'ın kalçalarda yerleştiği düşüncesine itti ve Grethe —yanılmayalım Ajax değil— bu inançla ve Kelam'ın nasıl bedenc dönüştüğünün anlamını kavramış olarak, onların kalçalardaki simgesel görünümünü ve izzetini gördü ve onları yıkamaya karar verdi.

BÖLÜM 19

Ama iri mavi gözleri vardı onun. Mavi gözler, Spree'deki sular gibi sıradandırlar.

O gözlerin bakışlarında hafif, duygusal bir masumluk vardır; kendine acıyan bir masumluk, ateşin gri dumana dönüştüğünde buharlaşan ıslak bir masumluk; ve bu gözlerin ötesinde hiçbir şey bulunmaz, mavidir tüm dünyaları ve ruhları da mavi bir torbadır, ama kahverengi gözlere gelince, onlarınki ideal olanın ülkesidir ve gecenin sonsuz, uyarıcı dünyası onların derinliklerinde gezer, içlerinden ruhun şimşekleri fışkırır ve onların bakışlarında Mignon şarkıları gibi Müzik yankılanır ve onlar da kendi evreninde sefa süren ve kendi evrenselliğine gömülüp sonsuzluk yaratan ve sonsuzluktan bunalan varsıl bir tanrının yaşadığı, ışınların sakin ülkesi uzanır. Büyülenmiş gibi çakılır kalırız, bu güzel seslerle dolu, derin ve içli varlığı göğsümüze bastırıp gözlerinden ruhunu emmek ve bakışlarından şarkılar yaratmak isteriz.

Karşımızda açılan zengin canlılıklar dünyasına aşık olur, arkada güneş-düşünceleri görür, çekilen şeytanı acıyı duyarız, ve karşımızda güzelim biçimler halay çekmek için yerlerini alırken bize el sallarlar ve Üç Güzeller gibi, tanınır tanınmaz utanıp kaçıverirler.

* Yuhanna 1:1, 14. *-Ed*

** W. Shakespeare, *Troilus ve* Cressida. II. Perde, I. Sahne. -Ed.

BÖLÜM 21
FİLOLOJİK GEVİŞ GETİRMELER

Felix hiç de incelikli olmayan bir tavırla arkadaşının kucaklamasından kopardı kendini, çünkü onun derin duygusal doğasından kuşkusu yoktu ve o anda da sindirimini sürdürmekle meşguldü. O sindirim ki büyük işini bir an önce bitirmesi için kendisine şimdi son bir çağrıda bulunuyoruz çünkü öykümüzün gelişmesine engel oluyor.

Merten de kendi kendine böyle düşündü, çünkü Felix'in de duyduğu güçlü vuruş, onun geniş tarihsel elinden gelmekteydi.

Merten adı Charles Martel'i anımsatır ve gerçekten de uğradığı elektrik şoku o kadar hoştu ki, Felix bir çekiçle okşanmış sandı kendini.

Gözlerini açtı, ayaklarının üstünde yer değiştererek günahlarını ve Kıyamet Gününü düşündü.

Ama ben tüm düşüncemi elektriğin maddesi, galvanizm, Franklin'in geometrik hanım arkadaşına yazdığı bilgiç mektuplar ve özellikle *Merten* üstünde topladım, çünkü bu adın ardında yatan anlamı merak ediyorum.

Bu kişinin doğrudan doğruya *Martel*'in soyundan geldiği kuşku götürmez. O çağın düzenden yoksun olmasına karşın beni buna bizzat kayyum inandırdı.

l harfi *n* ye dönüşmektedir, ve tarihe biraz yakınlığı olan herkesin de bileceği gibi *Martel* İngiliz olduğundan ve İngilizcedeki *a* Merten sözcüğünde "*e*" olarak geçen Almancadaki "*eh*" gibi okunduğundan *Merten* rahatça *Martel*'in bir başka türü olabilir.

Şövalye Krug, Hofrat Raupach ve Cüce Hegel'deki yan sözcüklerde de olduğu gibi eski Alman göreneklerine göre adlar ait oldukları insanın kişiliğini yansıttığından Merten'in de varsıl ve saygın bir kişi olduğu sonucuna varılabilir. Bununla birlikte o bir terzidir ve öykümüzde de Scorpion'un babası olarak yer almaktadır.

Bu da yeni bir hipoteze yolaçar. Şuna: Kısmen terzi olduğundan, kısmen de oğlunun adı Scorpion olduğun-

dan Merten büyük bir olasılıkla Savaş Tanrısı *Mars*'tan gelmektedir; iyelik hali *Martis*, Helence i hali *Martin*, *Mertin*, *Merten*; çünkü savaş tanrısının zanaatı da terziniki gibi kesmektir, yalnızca o kol ve bacak keserek dünyanın mutluluğunu parça parça eder.

Bunun ötesinde *scorpion* [akrep –ç.] bir vuruşta karşısındakini öldüren, öldürücü yaralar açan, gözlerinde yok edici şimşekler çakan, dokunuşları kurbanının üstünde içerden kanayan ve onulmaz yaralar bırakan, mahvedici bakışlı, zehirli bir yaratık, yerinde bir savaş alegorisidir.

Bununla birlikte *Merten*'in biraz olsun tanrıtanımazlık taşıması, ama aynı zamanda düşünce sisteminin düpedüz hıristiyan özellikler göstermesi, kendisinin aziz *Martin*'in soyundan geldiği olasılığını da artırmaktadır. Sesli harflerdeki küçük bir yer değiştirmeyle *Mirtan*'ı elde ederiz; halk ağzında *i* genellikle *e* olarak söylenir, ("gib mir" yerine "gib mer" denmesi gibi) ve daha önce de değinmiş olduğumuz gibi İngilizce'de *a*, genellikle "*eh*" diye okunduğundan bu da zamanla ve özellike kültürün gelişmesiyle kolayca *e* ye dönüşebilir. Böylece de *Merten* adı doğal bir evrimden geçerek hıristiyan terzi anlamına gelir.

Bu türetme her ne kadar olasıysa ve bütünüyle mantıkla temellendiriliyorsa da, bir başka usavurma işleminden sözetmeden geçemeyeceğiz. Bu da yalnızca bir koruyucu ermiş olarak nitelendirebileceğimiz aziz *Martin*'e duyduğumuz inancı yitirmemize neden olacaktır, çünkü bildiğimiz kadarıyla kendisi hiç evlenmemiş olduğundan erkek evladı da yoktur.

Bu kuşku şu gerçekle de güçlenmektedir. *Merten* ailesinin bütün üyeleri Wakefield Papazı gibi erken evlenmeyi alışkanlık haline getirmişlerdi, böylece her kuşak zamanında *Myrthen* (mersin ağacı) çiçeklerinden yapılma çelenklerle donanırdı. Yalnızca bu gerçek —tabii, insan mucizelere inanmıyorsa— *Merten*'in doğuşunu, ve bu öyküde Scorpion'un babası olarak bulunmasını açıklamaya yeter.

Elbette, "*Myrthen*"deki "*h*"nin de düşmesi gerekirdi, çünkü evlenme işleminin tamamlanmasıyla "*Eh*" vurgulanınca* "*he*" düşmüş olur ve "*Myrthen*"de "*Myrten*"e dönüşür.

"*y*" Almanca bir harf değil Helencedeki "*v*"dir. Daha önce de belirttiğimiz gibi Merten ailesi özbeöz Alman olduğundan ve hıristiyan terzi üyelere sahip bulunduğundan, buradaki yabancı ve tanrı tanımaz "*y*" zorunlu olarak Almancadaki "*i*"ye dönüştü, ama bu ailedeki en gözebatar özelliğin evlilik olması ve "*i*" seslisinin yüksek, tiz niteliğinin *Merten* ailesi içindeki bu evliliklerin yumuşak doğasına ters düşmesi nedeniyle "*eh*"ye dönüştü, ve sonraları bu yürekli değişimin karşı koymalara yolaçmaması için kısa bir ses olması nedeniyle evliliğin oluşturulmasında görülen duygusal kararlılığı yansıtabilecek nitelikteki "*e*" sesine dönüştü. Böylece çeşitli yorumlara açık olan Almanca "*Merten*" "*Myrthen*"in yetkinliğinin doruğudur.

Bu son varsayımla birlikte aziz *Martin*'in hıristiyan terzisi, *Martel*'in has yürekliliği, savaş tanrısı Mars konusunda çabucak vardığımız karar ve "*Merten*"deki iki *e*'de yansıyan evliliğe yatkınlığın bir araya gelmesi, bu hipotezin içinde bütün öncekileri birleştirir ve aynı zamanda onları geçersiz kılar.

Öykümüzü devşirdiğimiz eski tarihçi hakkında dikkatli ve sonsuz bir titizlikle incelemeler yazan skolast ise bu konuda apayrı bir görüş öne sürmektedir.

Bu görüşü kabul etmemekle birlikte ona ince bir değer biçmek gerektiğini ve onun buna layık olduğunu söylemeden geçemeyeceğiz, çünkü bu görüş, çok geniş bir bilgililiği büyük bir sigara içme hüneriyle kaynaştıran bir insanın beyninde oluşmuş, ve kağıtları kutsal tütün dumanlarıyla yani vahiylerle dolu Apollonsu bir coşku ıtrıyla sarılmıştı.

O şuna inanmaktadır: "*Merten*" sözcüğünün Alman-

* Almancada "evlenme, evlilik" anlamına gelen *ehe* sözcüğüyle yapılan bir sözcük oyunu. –ç.

ca "*Mehren*" (üretmek) sözcüğünden gelmiş olması gerekir. Bu sözcük de "*Meer*" (deniz) sözcüğünden gelmiş olmalıdır, çünkü *Merten* evlilikleri denizdeki kum gibi üremiştir ve terzi kavramının içinde de "*Mehrer*" (üreten) kavramı saklıdır, çünkü o, yani terzi, maymunlardan insan üretir. İşte adı geçen skolast, hipotezlerini bu denli derin ve engin araştırmalara dayandırmaktadır.

Bunu okurken tütün vahyinin bana geçirdiği şaşkınlıktan başım dönüyordu, ama daha sonra, soğuk ve ayrıştırıcı mantık beni uyandırdı ve aşağıdaki karşı savları oluşturdu.

Adı geçen skolastı temin ederim ki terzi kavramı üretici kavramını kapsamaktadır. Bununla birlikte, üretici kavramının hiçbir koşul altında türetici kavramını da içine aldığı düşünülmemelidir, çünkü bu tam anlamıyla bir *condradictio in terminis* olur. Yani hanımlara açıklamak gerekirse, Tanrının Şeytanla, çay saati sohbetinin zekayla, hanımların da filozoflarla bir tutulması gibi bir şey olur bu. Oysa "*Merten*" "*Mehrer*"den türetilmiş olsaydı, sözcük bir "*h*" almak yerine onu yitirirdi. Bunun da biçimsel yönden çelişkiler doğurduğunu daha önce belirtmiştik.

Böylece "*Merten*"in "*Mehren*"den türetilmemiş olduğunu gösterdikten sonra, Meer'den de türetilmiş olma olasılığını şöyle çürütebiliriz: *Merten* aileleri hiçbir zaman ne suya düşmüşler ne de dalga geçmişlerdir. Onlar sofu bir terzi ailesidir, ki bu da azgın ve fırtınalı bir deniz kavramıyla oldukça çelişkilidir. Bu nedenle adı geçen yazarın yanılmazlığına karşın bu konuda doğrudan saptığını ve tek doğru açıklamanın bizimki olduğunu söyleyebiliriz.

Artık bu utkudan sonra daha çok devam edemeyecek kadar yoruldum, ve bu konuda genç Pliny kadar kendime güvensem bile, Winkelmann'ın da dediği gibi bir dakikasının gelecek nesillerin övgüsünden de değerli olduğu doygunluğu tadacağım.

BÖLÜM 22

"Quocumque adspicias, nihil est nisi pontus et aer,
Fluctibushic tumidis, nubibus ille minax.
Inter utrumque fremunt immani turbine venti:
Nescit, cui domino pareat, unda maris.
Rector in incerto est: nec quid fugiatve petatve
Invenit: ambiguis ars stupet ipsa malis."*

"Nereye bakarsan bak, Scorpion ve Merten'den başka görünen bir şey yok,
Birincisi gözyaşları içinde, ikincisini sarmış öfkenin bulutları.
Aralarında sonu gelmeden kuduran sözlerin fırtınası nasıl yırtıcı,
İkisinden hangisine boyun eğmeli, çırpınan deniz de bilmiyor.
Ben, dümenci, yazmakla susmak arasında bir seçim yapamıyorum,
Bu karışıklıktan köşelere ve kovuklara sığınmış sanat."

Ovid *libri tristium* da, önceden olanların sonucu olarak başına geleceklerin acıklı öşküsünü böyle anlatıyor. Bu açıkça onu aşan bir işti, ama ben öyküye şöyle devam edeyim: —

BÖLÜM 23

Ogüst'ün kendisini kızgınlığıyla sardığı Ovid Tomi'de oturuyordu, çünkü dehası, sağduyusundan çoktu.

Yıkımına bizzat aşkın neden olduğu duygulu aşk ozanı orada, yaban barbarların arasında yaşıyordu. Derin düşüncelere dalmış olarak kafasını sağ elinin üstüne yaslamış, özleyen gözleriyle uzaklardaki Latin ülkelerine bakıyordu. Ozanın kalbi kırıktı; bununla birlikte umudunu koruyor, Lir'i de sessiz olmak yerine tutkulu ezgilerin yer aldığı tatlı havaları çalarak özlemini ve acısını dile

* Ovid, Tristia, II, 23 vd. –*Ed.*

getiriyordu.

Yaşlı adamın güçsüz eklemleri çevresinde esen kuzey rüzgarı ona alışılmadık titremeler veriyordu, çünkü onun yaşamı sıcak güney ülkelerinde yeşermiş, düş gücü, zengin, sıcakkanlı cümbüşünü görkemin giysileriyle orada süslemişti. Dehanın bu çocukları ele avuca sığmaz olduklarında İncelik onların omuzlarına tanrısal, koruyucu tüllerinin çelengini koydu, bürümcüğün kıvrımları çevreye yayıldı ve ılık çiy taneleri yağdı.

"Yakında toprak olacaksın zavallı ozan!" ve yaşlı adamın yanağından aşağı bir damla yaş süzülürken — Merten'in Scorpion'a meydan okuyan güçlü kalın sesi duyuldu. —

BÖLÜM 27

"Cehalet, sınırsız cehalet."

"Çünkü (daha önceki bir bölümü imliyor) dizleri bir yöne doğru çok büküldü!" ama tanım eksik, tanım, ve kim tanımlayacak, kim karar verecek, hangisinin sağ hangisinin de sol olduğuna?

Söyle bana ey ölümlü, yel nereden esiyor, ya da Tanrının yüzü ortasında burnu var mı, ben de o zaman sana hangisinin sağ, hangisinin de sol olduğunu söylerim.

Bunlar göreli kavramlardır; akıldan nasibi olmak da yalnızca çılgınlığa ve cinnete sahip olmaktır!

Ah, hangi tarafın sağ, hangisinin de sol olduğunu kararlaştırmadıkça bütün çabalarımız boş, uğraşlarımız çılgınlık oluyor, çünkü keçileri sol eline, koyunları da sağ eline yerleştirecek.

Geceleyin bir düş gördü diye, döndüğünde, ya da yüzü başka bir yana baktığında, acıması düşüncelerimize bakılırsa keçiler sağda ve imanlılar da solda duruyor olacaklar.

Bana hangisinin sağ, hangisinin de sol olduğunu açıklarsanız, yaratılışın bilmecesi çözülür, *Acheronta Movebo,* ben de ruhunuzun hangi yanda duracağını çıka-

rırım ve buradan da sizin şimdi hangi ayağınızın üstünde durduğunuz anlaşılır; çünkü bu temel ilişki Tanrı'nın nerede durduğunuzu tanımlayan yardımıyla ölçülebilir, ama şimdiki yeriniz kafatasmızın kalınlığına bakarak anlaşılabilir. Başım dönüyor. Eğer bir Mefisto çıkarsa karşıma Faust olabilirim, çünkü açıkçası hepimiz birer Faust'uz; sağımızı solumuzu bilmiyoruz; bu yüzden yaşantımız bir sirkten farksız; döne döne koşuyor, bir yön bulmaya çalışıyor ve sonunda yere, toprağa düştüğümüzde gladyatör, yani yaşam bizi katlediyor. Yeni bir kurtarıcıya gerek duyuyoruz, çünkü —benim uykumu çaldın, kahredici düşünce, sağlığımı çaldın, öldürüyorsun beni— sağı soldan ayıramıyoruz ve onların nerede olduğunu bilmiyoruz.

BÖLÜM 28

Kapımı çalan bir adam, kendisini içeri buyur etmemi bile beklemeden yanıtladı: "Aytaşları ayda, elbette ayda bulunur, yapmacıklık kadınların bağrında, kum denizde ve dağlar da dünyada."

Aceleyle kağıtlarımı bir kenara itip kendisiyle daha önce tanışmamış olduğumdan memnunluk duyduğumu, çünkü bu mutluluğa şimdi eriştiğimi ve öğretilerinin bilgece olduğunu ve sözlerinin bütün kuşkularımı dağıttığını söyledim; ama sorun şu ki, ne kadar hızlı konuşursam konuşayım, o benden daha hızlı konuşuyor, dişlerinin arasından tıslıyor ve daha yakın bir gözlem ve incelemeyle titreyerek algıladığıma göre adamın, kırık taşların arasından sürünüp gelen büzülmüş bir kertenkeleden başka bir şey olmadığı anlaşılıyordu.

Oldukça yapılıydı ve cüssesiyle sobam arasında birçok benzerlik vardı. Gözleri kırmızıdan çok yeşil, şimşek pırıltılarından çok iğne başı, kendisi de insandan çok cindi.

Bir dahi! Bunu hemen ve kesinlikle anladım, çünkü burnu kafatasından Pallas Athena'nın Baba Zeus'un kafa-

sından fırladığı gibi fırlıyordu. Onun, göksel kökenini açığa vuran hoş kızıl pırıltısını da buna bağladım ben. Öte yandan, eğer havada dolaşan çerçöple birlikte o ilkel dağı kaplayan kalın pomad tabakasına saç adını vermezsek, başının neredeyse saçsız olduğunu söyleyebilirim.

Ondaki her şey yükseklik ve derinlik duygusu veriyordu, yalnız yüzü bir edebiyat adamına göre değildi doğrusu, çünkü düz bir leğen gibi içeri çökmüş yanakları, dev elmacık kemikleri tarafından öyle iyi korunuyordu ki, rahatça hükümet belgelerini koruyacak bir dolap işlevi görebilirdi.

Kısacası eğer akla getirdiği şey yine kendisi olmasaydı, her şey onun aşk tanrısının ta kendisi olduğunu gösteriyordu, adı da hemen ardıç çalılarını anımsatmasa tatlı bir aşk tınısına sahip olduğu söylenebilirdi.

Ona yatışması için yalvardım, çünkü kendisinin bir kahraman olduğunu öne sürüyordu ve ben de ona saygıyla, kahramanların daha güzel bir yapıları olduğunu, habercilerin daha basit, daha uyumlu seslerle konuştuklarını ve son olarak da Kahramanın biçimleşmiş bir güzellik, her biri kadının yetkinliğinin biricik kaynağı olan biçim ve ruh güzelliğinin bağdaşmasından ortaya çıkan çok düzel bir doğa olarak düşünülebileceğini, ve bu yüzden de onun, kadının aşkı için pek uygun olmadığını anlatmaya çalıştım.

Ama o durmadan g-g-güçlü bir kemik y-y-yapısına sahip olduğunu herkes kadar güzel bir g-g-gölgesi olduğunu, çünkü çevreye ışıktan çok g-g-gölge saçtığını ve böylece k-k-karısının onun gölgesinde serinleyebildiğini ve bir g-g-gölge haline geldiğini ve benim k-k-kaba bir adam olduğumu ve ortaya çıkmış bir kenar mahalle dahisi ve taşkafalı olduğumu, ve kendi adının Engelbert olduğunu ve bu adın S-S-Scorpion'dan daha güzel bir tınısı olduğunu ve benim 19. bölümde kahverengi gözler mavi gözlerden daha güzeldir derken yanıldığımı, en derin gözlerin m-m-martı gözleri olduğunu ve kendisinin de martı* olmasa da sağır** olduğunu ve ayrıca ilk erkek

evladın veraset hakkını savunduğunu ve bir küvet edindiğini söyleyip duruyordu.

"O-o-o benim s-s-sağ elimi alacak ve evleneceğiz, onun için senin şu sağ sol araştırmalarına bir son verelim, çünkü o sağda veya solda değil tam karşıda oturuyor."

Kapı çarptı, ruhumdan göksel bir görüntü yükseldi, konuşmanın tatlı ezgileri yiterken anahtar deliğinden hala bir hayalet fısıltısı geliyordu: "Klingholz, Klingholz!"

BÖLÜM 29

Locke'u Fichte'yi ve Kant'ı bir kenara bırakarak derin düşüncelere daldım ve küvetin en büyük erkek evlat olmakla ne gibi bir ilişkisi olduğunu çıkarmak için enine boyuna kafamı yordum. Bir anda kafamda bir şimşek çakarak görüntülerin birbiri ardından gözümün önünden geçmesiyle düş gücüm canlandı ve gözlerimin önünde canlı bir resim oluştu.

En büyük erkek evladın doğal veraset hakkı aristokrasinin küvetidir, çünkü bir küvetin varoluş nedeni yıkanmaktır. Yıkamak renkleri attırır ve yıkanmış olana solgun bir parlaklık verir. Veraset hakkı da en büyük erkek evladı gümüş gibi parlatır, ona açık gümüş bir parlaklık kazandırır; bu arada öteki evlatları da soluk romantik bir sıkıntıyla damgalar.

Irmağa giren kişi kendisine doğru akana karşı koymaya çalışır, onun azgınlığıyla boğuşur, onunla güçlü kollarıyla güreşir, ama küvetinde oturan, herkesten uzak, duvar köşelerinde gezdirir düşüncelerini.

Sıradan bir kişi, yani en büyük erkek evladın doğal veraset hakkına sahip olmayan kişi yaşamın fırtınalarıyla boğuşur, şahlanan denize atar kendini ve derinliklerden Prometeusça hakların incilerini toplar, ve gözlerinin önünde Idea'nın iç maddesi görkemle belirir ve o, daha

* Almanca: *Taube*. –ç.
** Almanca: *Tauber*. –ç.

da büyük yüreklilikle yaratır; oysa vesaret hakkına sahip olan kişi bir yerine bir şey olacak korkusuyla küvete oturup damlaların üstüne düşmesini bekler.

Buldum, filozofun incisini!

BÖLÜM 30

Biraz önce öne sürülen iki nedenden de anlaşılacağı gibi günümüzde epik şiir yazılamaz.

Bir kere sağ yan, sol yan konusunda derin spekülasyonlarda bulunarak bu şiirsel anlatımları Apollo'nun Marsyas'ın derisini yüzmesi gibi şiirsel giysilerinden soyuyoruz ve onları Argus'un tam tersi, gözleri görmemeye yarayan anormal biçimli bir maymun gibi kuşkunun somut haline getiriyoruz; çünkü Argus'un yitirdiklerini bulmak için yüz gözü varken, göklerin uğursuz karıştırıcısı kuşkunun, görüneni görünmez kılacak yüz gözü vardır.

Ama yan ve durum kavramları epik şiirin ön koşulları olduğundan önceden de açıkladığımız gibi bizim açımızda yanlar olmayınca epik şiir uzun uykusundan, borazan sesleri Jericho'yu uyandırdığında kalkacaktır.

Üstelik filozofun incisini de bulduk ve ne yazık ki herkes filozofun incisini gösteriyor ve onlar —

BÖLÜM 31

Onlar, Scorpion ve Merten yerde yatıyorlardı, çünkü bu gerçeküstü görüntü (daha önceki bir bölüme işaret ediyor) sinirlerini o kadar bozmuştu ki, cenin gibi daha kendi bağımsız varlığına kavuşacak derecede dünya ilişkilerinden kopmamış bir genişleme kaosunda bacaklarını ve kollarını ayakta tutan güç eridiğinden burunları göbeklerine, kafaları da yere sarkmıştı.

Merten, içinde bol demir bulunan kanından oluk oluk akıtmıştı; ama kanında ne kadar demir bulunduğunu bilemiyorum, çünkü günümüzde kimyanın genel durumu doyurucu olmaktan uzak.

Özelikle organik kimya her geçen gün basitleştirilmesi sonucu karmaşıklaşıyor, aynı zamanda her geçen gün yeni elementler keşfediliyor; bunların da piskoposlarla aralarında, imansızlara ait olan ve *in partibus infidelium* olarak ünlenmiş ülkelerin adlarını taşımak gibi ortak bir nokta var. Dahası da çeşitli uygar toplumlarda yaşayan birinin, ya da Alman İmparatorluk Prenslerinden birinin adı kadar uzun bu adların kendilerini hiçbir dilin sınırına kapatmamaları nedeniyle adlar içinde özgür düşünceli olmalarıdır.

Genel olarak organik kimya, yaşamı ölü süreçlerle açıklamaya yönelik bir kafirdir! Aşkı cebirden türetmeye çalışıyormuşum gibi, yaşama karşı günah işlemek.

İşin bütünü açıkça, daha gereğince yetkinleştirilmemiş ve asın birinci dereceden önemli yer aldığı, kesin şansa bağlı bir iskambil oyunu üstüne oturtulduğu için yetkinleştirilmesi de olanaksız, süreçler kuramına dayanmaktadır.

Ne var ki as, son zamanlar hukukunun temelidir. Çünkü bir akşamüstü, kuyruklu mavi paltosunu, uzun bağcıklı yepyeni kunduralarım ve kırmızı ipek yeleğini kuşanmış Irnerius, oyunu kaybetmiş olarak hanımlar toplantısından döner dönmez, *as* üstüne bir *dissertatio* yazmaya koyuldu ve bu da onun Roma hukuku öğretmesine bir başlangıç oldu.

Şimdi Roma hukuku, süreçler kuramı ve kimya da içinde olmak üzere her şeyi kapsar, çünkü bu, Pacius'un da göstermiş olduğu gibi makrokozın'dan kopmuş olan mikrokozmdur.

Kurullar hakkındaki dört kitap dört elementi, Pandectler hakkında yedi kitap yedi gezegeni, ve Codex'in oniki kitabı da oniki burcu karşılar.

Neyse, hiçbir ruh bütünün içine giremedi, yalnızca yemeğin hazır olduğunu bildiren aşçı Grethe'ydi bu.

Korkunç bir kışkırtma içinde bulunan Scorpion ve Merten, gözlerini kapalı tuttuklarından Grethe'yi peri sanmışlardı. Don Carlos'un utkusunun ve son yenilginin

kalıtı İspanyol teröründen kurtulduklarında Merten kendisini bir sıçrayışta Scorpion'un üstüne atarak bir çınar gibi dikeldi ve Ey! Musa'nın da diyeceği gibi, bırak adam yıldızları düşünsün de yere dönüp bakmasın; bu arada da Scorpion babasının elini yakaladı ve gövdesini iki ayağının üstünde yükseltmekle onu oldukça tehlikeli bir duruma getirdi.

BÖLÜM 35

"Tanrım! Terzi Merten yardım konusunda başarılı, ve ama çok para istiyor!"

"*Vere*! *Beatus Martinus bonus est in auxilio, sed carus in negotio*!" Poitiers savaşından sonra kendisine utku kazandıran yeşim taşını içinde sakladığı binici pantolununu *Merten*'in diktiğini ve bu hizmetinden dolayı ona ikiyüz altın gulden verilmesi gerektiğini papazlardan öğrenen Clovis böyle haykırmıştı.

Ama işin gerçeği şudur ki —

BÖLÜM 36

Sofrada oturuyorlardı. Başta Merten, sağında Scorpion, solunda baş çırak Felix ve aşağı uca doğru prinçiplerle plepler arasında belli bir boşluk bırakarak genellikle çırak olarak nitelenen, Merten örgütünün daha alt düzeyde üyeleri oturuyordu.

İnsan türünden bir yaratığın dolduramayacağı bu boşluk Banquo'nun ruhunca değil Merten'in sofrada her gün şükran duasına katılmak zorunda olan köpeğince dolduruluyordu. Duaya katılmak zorundaydı, çünkü Humaniorayı yetiştiren *Merten*, Boniface'nin (köpeğin adı buydu) Almanya resulü Aziz Boniface ile bir ve aynı olduğuna inanıyor, bunu kanıtlamak için de Aziz'in kendisini havlayan bir köpek olarak tanımladığı bir bölümü okuyordu (bak Epist. 105, s. 145, ed. Scraria). Bu nedenle sofradaki en seçkin yerin sahibi olan bu köpeğe karşı Merten batıl

bir saygı duyuyordu. Onun Boniface'si içten yaylarla ustaca beslenmiş, tantanalı bir divan gibi döşenmiş, ipek püsküllerle çevrili, en iyi cins kazınırden bir kilim üstünde oturur, sofra dağılır dağılmaz Boileau'nun *patrie*sinde başkanın dinlenme tapınağı olarak tanımlanana tıpatıp uyan uzak bir köşenin yalnızlığına taşınırdı.

Boniface yerinde değildi, boşluk doldurulmamıştı ve Merten'in yanaklarının rengi soldu. "Boniface nerde?" diye derinden tedirgin olmuş yüreğinden seslenince bütün masa gözle görülür bir biçimde duygulandı. "Boniface nerede?" diye sordu yeniden, ve korkuyla nasıl irkildi, eli ayağı nasıl titredi, saçları nasıl diken diken oldu Boniface'nin orada olmadığını görünce.

Hepsi de onu aramak için ayağa fırladılar. Merten'in her zamanki serin kanlılığı kendisini bütünüyle terketmiş gibiydi; zili çaldı; içinden, olabileceklerin en kötüsünü geçirerek Grethe girdi içeri ve sandı ki —

"Hey Grethe, Boniface nerede?" ve gözle görülür biçimde rahatladı Grethe. Sonra Merten arayan kollarıyla lambaya çarpınca her yan karanlığa gömüldü, tüm şiddetiyle felakete gebe bir gece bastırdı.

BÖLÜM 37

David Hume bu bölümün bir önceki bölümün *locus communis*i olduğunu iddia etmiş ve üstelik de bunu benden çok önce söylemişti. Kanıtı da şuydu: bu bölüm var olduğuna göre bundan önceki bölüm yoktur, ama bu bölüm, etki tepki ilişkisiyle olmasa da —çünkü o bundan kuşku duyuyordu— kaynaklandığı bir önceki bölümü dışlamaktadır. Ne var ki her dev ve dolayısıyla yirmi satırlık her bölüm bir cüceyi, her dahi sapına kadar bir höddüğü, denizdeki her fırtına — çamuru varsayar ve birinciler yok olur olmaz, bir sonrakiler başlar, masaya oturup uzun bacaklarını kibirle uzatır.

Birinciler bu dünyaya çok büyük geldiklerinden dışlanıyor, ötekiler kök salıp kalıyorlar. Bunu da gerçekler-

den görebiliriz. Şampanya ağzında yapışkan, hoş olmayan bir tad bırakır. Sezar arkasında pozcu Octavianus'u, İmparator Napoleon burjuva kralı Louis Philippe'i, filozof Kant cvcimen şövalye Krug'u, ozan Schiller Hofrat Raupach'ı, Leibnitz'in cenneti Wolf'un dersanesini, köpek Boniface de bu bölümü bıraktı.

Yani ruhlar buharlaşıp uçarken, alçaklar da çökelir böyle.

BÖLÜM 38

Alçaklar hakkındaki son cümle soyut bir kavramdı ve bu nedenle de kadın değildi, çünkü Adelung'un da belirttiği gibi soyut bir kavram ile bir kadın ne kadar da farklı şeylerdir! Bununla birlikte ben tersini öne sürüyorum ve bunu da bu bölümde olmasa bile, Kutsal Üçlüyü kabul eder etmez yazmayı tasarladığım bölümsüz bir kitapta kanıtlayacağım.

BÖLÜM 39

Her kim bu tür —Truvah Helen'i ya da Romalı Lucretia'yı değil Kutsal Üçlüyü söylüyorum— soyut değil somut bir kavram elde etmeyi diliyorsa ona *Hiçbirşey* düşünmemekten *hiç* de daha iyi bir şey öneremem. Ama bunu yaparken *hiçbir* zaman uykuya dalmamalı, tersine Tanrıyı düşünmeli ve bu cümleyi incelemelidir, çünkü somut kavram o cümlenin içindedir. Yüksekliklerine vardığımızda ve şimdiki konumuzun üstünde bir bulut gibi süzüldüğümüzde dev bir "*Hiç*"le karşılaşırız. Ortalara indikçe korkuyla o büyük "*Hiçbir şey*" önümüze çıkar. Ve daha da aşağılara en derin bölümlere indiğimizde her ikisini de dik ve yürekli kıvrımlarıyla karşılamak üzere atılan hiç, onları uyumla içinde barındırır.

"*Hiç*" – "*Hiçbir şey*" – "*Hiç*"

bu Kutsal Üçlünün somut kavramıdır, ama soyuta gelince — kim kestirebilir onu, çünkü

"Gökyüzüne kim yükseldi ve aşağı indi?" bilge Süleyman diyor, "Kim yumruklarında yeli devşirdi? Kim suları bir giysinin içinde topladı? Yeryüzünün bütün bucaklarını kim kurdu? Onun adı nedir ve onun oğlunun adı nedir, söyleyebilir misin?"

BÖLÜM 40

"Nerede olduğunu bilmiyorum, ama şurası kesin, kafatası kafatasıdır!" diye bağırdı Merten. Karanlıkta elinin dokunduğu kafanın kime ait olduğunu keşfetmek için eğildi ve ölümcül bir korkuyla sarsılmışçasına geri çekildi, çünkü gözler —

BÖLÜM 41

Evet, gerçekten! Gözler!

Onlar demiri çeken bir mıknatıstır, bu nedenle de biz cenneti değil kadınları çekici buluruz, çünkü kadınlar bize iki gözlerinin ardından bakarlar, ama cennet tek gözünün ardından bakar.

BÖLÜM 42

Görünmeyen bir ses "Ben ona tersini kanıtlarım!" dedi bana ve kimin konuştuğunu anlamak için geri döndüğümde —inanmayacaksınız ama sizi temin ederim, yemin ederim gerçek bu— şunu gördüm ki, —ama kızmayın, korkmayın çünkü bunun ne karınız ne de sindiriminizle bir ilgisi var— çünkü tersini kanıtlamak için kendimi öne sürmüştüm.

"Hah! Bir gölgeyim ben!" düşüncesi bir anda şimşek gibi çaktı ve Hoffman'ın Şeytan İksirleri —

BÖLÜM 43

— Masanın üstünde önümde duruyordu ki ben Gez-

ginci Yahudinin neden İspanyol olmayıp da Berlin'in yerlisi olduğunu düşünüyordum; ama görüyorum ki bu, ortaya çıkarılması gereken karşı tanıtla çakışmaktadır. Bu nedenle biz, kesinlik uğruna — hiçbirini yapmayacağız. Bunun yerine Cennetin hanımların gözlerinde bulunduğunu, ama hanımların gözlerinin, çıktıkları yer olan Cennette bulunmadığını, ve bizi çekenin gözlerden çok Cennet olduğunu, çünkü gözleri değil de içlerindeki cenneti gördüğümüzü belirtmekle yetineceğiz. Eğer bize çekici gelen cennet değil de gözler olsaydı, kendimizi hanımlara değil Cennete bağlanmış hissetmemiz gerekirdi. Çünkü yukarıda söylemiş olduğumuz gibi; cennetin bir gözü değil hiç gözü yoktur. Ne var ki Cennetin kendisi tanrıbaşının sonsuz aşkının bakışından başka bir şey değildir, gerçekten de ışıklı ruhunun tatlı ezgili gözüdür, ve bir gözün de gözü olamaz.

Böylece soruşturmamızın kesin sonucu, yani kendimizi Cennete değil de hanımlara bağlı hissetmemizin nedeni, Cennette hanımların gözlerini görememiz, ama hanımların gözlerinde cenneti görmemizdir. Bu nedenle de gözlere, söz yerindeyse, göz olmadıklarından ve Ahasuerus Berlin'in bir yerlisi olduğu için çekiliriz. Çünkü o yaşlı ve acizdir, birçok ülke ve birçok göz görmüştür ve buna karşın kendisini Cennete değil ama hanımlara oldukça bağlı bulur, ve yalnızca iki mıknatıs vardır: gözsüz bir Cennet ve Cennetsiz bir göz.

Bir tanesi bizim üzerimizdedir ve bizi yükseklere çeker; diğeri aşağılardadır ve bizi derinlere doğru çeker. Ve Ahasuerus da var gücüyle aşağı doğru çekiliyor, yoksa durmaksızın Dünyanın ülkelerini başıboş dolaşır mıydı? Ve eğer Berlin'in yerlisi olup da kumlara alışkın olmasaydı, durmaksızın Dünya ülkelerini gezer miydi?

BÖLÜM 44
HALTO'NUN MEKTUP KUTUSUNDAN İKİNCİ PARÇA

Bir kır evine vardık. Güzel lacivert bir geceydi. Ko-

lun kolumdaydı ve sen kurtulmak istedin, ama ben seni bırakmıyordum. Sen nasıl yüreğimi tutsak aldıysan elim de seni tutsak almıştı, ve böyle olmasına ses çıkarmadın.

Özlem sözcükleri fısıldıyordum, sözlerim ölümlü insanların söyleyebileceklerinin en yücesi ve güzeliydi, çünkü hiçbir şey söylemiyordum. Kendi içime kapanmıştım. Havanın çok hafif, ama aynı zamanda çok ağır olduğu bir ülkenin yükseldiğini gördüm. Ve o Esir içinde güzelliğin somut bir biçimi, tanrısal bir imge duruyordu. Sanki düşlerimin derinliklerinde onu sezmiş, ama tanıyamamıştım. Can ateşi ışık saçarak gülüyordu, ve sendin bu imge.

Kendime şaştım, çünkü aşkım beni bir dev gibi büyütmüştü. Sınırsız bir denizin karşısında selama durdum, ama gelgit onu artık kabartmıyordu, çünkü derinliğe ve sonsuzluğa erişmiş, yüzeyi kristalleşmiş ve karanlık uçurumunda pırıldayan altın yıldızlar yer etmişti. Aşk türküleri okuyorlar, yalımlarından ışınlar saçıyorlardı ve deniz ışıldıyordu!

Ah bu yol yaşam olsaydı!

Senin tatlı, yumuşak elini öptüm, aşktan ve senden sözettim. Başımızın üstünde belli belirsiz bir sis vardı, kalbi kırıldı ve aramıza düşen büyük bir gözyaşı akıttı. Yaşı sezinledik ve sustuk —

BÖLÜM 47

"Bu ya Boniface'dir ya da bir çift pantolon" diye bağırdı Merten. "Işık, ışık diyorum!" ve ışık oldu. "Tanrım pantolon değil Boniface bu, bu karanlık köşede uzanıp kalmış, ve gözleri uğursuz bir ateşle yanıyor, ama ne görüyorum? Kanıyor!" Ve bir söz daha söylemeden kendini yere attı. Çıraklar önce köpeğe, sonra da ustalarına baktılar. Sonunda hışımla ayağı fırladı. "Hayvan herifler, ne bakıyorsunuz bel bel? Kutsal Boniface'nin yaralı olduğunu görmüyor musunuz? Ayrıntılı soruşturmalar yaptırtacağım ve vay haline, üç kez vay haline suçlu ola-

um. Ama çabuk, yerine taşıyın onu, doktor çağırın, sirke ve ılık su getirin ve okul müdürü Vitus'u da çağırmayı unutmayın! Onun sözlerinin Boniface üstünde büyük etkisi vardır!" Buyruklar böylece sıralanmıştı. Bir koşuşmadır başladı, herkes kapıdan başka bir yöne fırladı, Merten gözlerinde hala bir parıltı belirmeyen Boniface'ye daha yakından baktı ve kafasını birkaç kez salladı.

"Korkarım talihsizlik, büyük talihsizlik gelecek başımıza! Papaz çağırın!"

BÖLÜM 48

Yardımcılarından hiçbiri daha görünmediğinden Merten bir kaçkez umarsızlıkla ayağa fırladı.

"Zavallı Boniface! Ama bekle! Bu arada tedaviyi kendim uygulamak cüretinde bulunsam ne olur? Ateşler içindesin, ağzından oluk oluk kan geliyor, yemeğini almıyorsun, görüyorum ki karnın şiddetli sancılarla titriyor, seni anlıyorum Boniface, seni anlıyorum! Ve elinde sirke ve ılık suyla Grethe girdi içeri.

"Grethe! Boniface'nin son bağırsak hareketinden bu yana kaç gün geçti aradan? Ona en az haftada bir kez lavman yapmanı söylememiş miydim sana? Ama görüyorum ki artık bu tür işlere bizzat kendim bakmak zorunda kalacağım! Yağ, tuz; kepek, bal ve bir şırınga getir!

"Zavallı Boniface! Kutsal düşlerin seni kabızlığa itiyor, çünkü artık kendini söz ya da yazıyla rahatlatamıyorsun!

"Ey yetkinliğin sevgili kurbanı! Ey dindar *kabızlık*!"

12 Nisan 1837'den önce yazıldı.
İlk kez, Marx-Engels, *Gesamtausgabe*,
Abt. I, Bd. I, Hb. 2, 1929'da yayınlandı.

ISBN - 975-7399-72-8

